

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy.

zespół (fond) 45.

Archiwum Dziaduszyckich

Część I. Rękopisy Biblioteki Poturzyckiej Dziaduszyckich.

52. Kallimach: „In vitam Leopoliensis archiepiscopi Gregorii Sanocensis”. Odpis. 1820. S. 134.

Callimachus

*In vilam leopolitensis archiepiscopi
Gregorii Tanorensis.*

12
Faunia Suenthor

Reverendissimo Domino
Patricio amplissimo Spigno
de Olesznicya bene meriti
Episcopo Vladislaviensi
Salimachus S. D.

Ea, quae breviter conseripsi de
moribus ac vita eius viri, cuius
facta tuendo in me ab hominibus
scleratis non solum imitatus es,
sed prope modum supergressus, a
te imprimis legenda exestimavi. at
At exinde colligas beneficium tu-
um apud eum hominem collocasse
qui gratissimus esse conoverit.
et qui vel non uno genere officii
parem atque illi gratiam tibi re-
ferre

referre possit, ac velit. Sed et dignis-
 simum erat, ut illius tota vivendi
 ratio tibi cognita foret, cuius parti-
 culam optime teneres. Legas itaque
 grato animo ea, quae summa grati-
 tudo et a me scribi et a te mitti
 perseveravit. Gratule resque tibi, quod
 ut caeteras omnes actiones tuas
 et imperitis popularibusque in-
 gentis sapientissime se iunxisti.
 Ita in hac una unum omnigen-
 re virtutum praeditum cui te
 conformares, elegisti. Sed et patria
 nationique tuae non mediocriter gau-
 deas, quod immortalis Dei benefi-
 cio tali tantoque viro ornata est.
 Qualem si aut Graecia aut Italia
 protulisset, veluti lument atque oma-
 mentum coluisset. Quod vero ad o-
 men vitae attinet, quae veluti De
 mortuo

3
mortuo scripta est, cum vivat
felicissime. Ille de quo scribitur,
immortalis Deus vertet in melius
et quod sua benignitate dignum
est, multos annos id vere virtutum
exemplar conservabit. Sed et fieri
convenit, ut verorum facta sic lit-
teris mandarentur, si modo (signa
essent, quae posteris innotescerent.
Propterea, cum superest adhuc
et in notitia hominum veretur
ille, cujus facta describuntur, nulla
est licentia fingendi commentandi,
quae laudes, quarum varias adula-
tiones res ipsa delegerit ac retra-
haret. Reliquum est, ut quem
praeter omnes sapientissime De
me venis hoc facto tuo confes-

4
sus es, in veteris quoque cum
commendatione imitari posses in-
tellegas, praesertimque in servitute
meae solatiola tuendo ac benignissi-
me tractando. Id enim, quod Fa-
mela fuit in exilio meo id omne est Faunial
Dnusilla in servitute. Illud tris-
tissimum hoc infimum gradum
miseranda fortuna obtinet utrumque
calamitosum utrumque miseratio,
ne dignissimum ac proinde
quocumque genere soluti merito
relevandum. Vale.

Salimachus in vitam Lepo-
siensis, Archiepiscopo Grego-
rio Janous. —

Nobilitas ex utroque parente fuit
Natus est in Sarmatia non procul a
fonte

58
a fonte Snetukae in pago ignobili,
in quo infantiam exegit; puer una
cum patre in vicinum oppidum mi-
gravit ut usque est erudiri. Quode-
cim annum aegens fortunae se
commisit, duriora quaeque tolerare
paratior, quam paternam aerbiteri-
tem, cui ferendae impar cum esset
aversari nefas putabat. Itaque pro-
ut cum ferebat impetus modo
hanc modo illam civitatem adiens
naesquam perseveravit donec Fra-
coriam venit. Sibi aliquandiu
substitit literisque operam
Coedit. Nam cum publica omnia
et privata negotia germanica
lingua tractari animadvertisset,
in Germaniam ultra Albim flu-
vium

fluvium penetravit brevi que tem-
 pore propter versabilem linguam
 ita eterno idiomati se accommodavit,
 ut eundem dubium fuerit patrium,
 ne an peregrinum sermonem con-
 cinnius pronuntiaret. Quinquen-
 nium ea in peregrinatione absum-
 psit. Quo tempore diversis in
 civitatibus cum doctis apprime
 iam esset literario ludo praesent,
 per quem discipulorum mercedes
 alimentaque vestesque ac caetera
 humanae vitae necessaria conqui-
 sivit, cum interea nihil a domo
 subtraheretur sibi. Sectae et pecu-
 liarem quae stant in dextra ha-
 buit exaribendas libellae discipu-
 lis necessariae, in qua re plurimum
exultavit

exultavit. Nam propter id quod
proprio modo characteres literarum
expressit exactissime, cuiuscunque
chirographum cum volebat facile
imitabatur. Cuius facultas se depra-
vato cuiuspiam ingenio contigi-
set, potest erroribus inextricabilibus
et iacturæ plenos inter mortales
excitare. Fuit etiam illi naturalis
quidem affectus ad musicam, cui
prope modum natus videbatur. Si
quidem percipiendis disciplinis
illius modi præceptionibus inge-
nie promptissime erat. Ad modu-
lationem vero vocem habebat ele-
gantissimam quippe, solidam et
sonoram et in qua non minus
varietatis esset quam splendoris.

Ca

Ea res plurimè in locis magna
 usui illi cessit et honori. Nam
 quos in admirationem propter liti-
 naturam non adducisset, musica
 attraheret. Sed imprimis redeundi
 Craoviam vocis splendorem modu-
 tandi ratio profuit. Namque ad
 id tempus ea civitas Theologiae pa-
 tissimum dedita, abmissis fere cae-
 teris disciplinis liberalibus,
 musicam inter primam ducebat,
 cuius maxime operae divinae cere-
 moniae quam solenniter praeura-
 rentur. Haec in ipsa incho-
 redditus sui Gregorio plurimum ab
 civibus Craoviae tribuebatur quare
 ea in arte exultabat, cuius praeser-
 tim studio civitas tenebatur.

Letteram

Ceterum ille modus novam de se ad-
 mirationem apud omnes excitavit, ca-
 pit enim Bucolicum carmen Virgilij
 publicitus interpretari, cuius et nomen
 et auctor ad eam diem extra omnium
 notitiam ea in regione fuerat. Tanto i-
 taque consensu novitas rei ad eum audien-
 dum homines attrahit, ut nemo fuerit,
 non literas nosset qui non ad ipsius
 auditorium conveniret. Una erat vox
 inter omnes literatos, tunc primum
 eis lumen illudisse, cuius beneficio ad
 rerum iter doctrinae progredierentur, cum
 antea de suis erroribus, implicite ei-
 tius consenserent, quam ad laborum
 suorum fructum aliquem discendo
 pervenirent. Primus itaque sordem
 et squallorem, quem recentiores grama
tui

Job: tui discentium ingenio affuderant
 detegere oris cultum ac splendorem
 antiquae orationis Graeciam inducit
 tanto omnium favore; ut non modo
 propter exemplum etiam propter
 voluntatem suam fuerit. mox in
 disciplinis liberalibus Magister decla-
 ratus, cum re vera nondum eas artes
 attigisset per quas ad id tituli pervenitur.
 Sed circa Rhetoricam et poësim, cui na-
 turaliter affectus erat, ingenium conti-
 nuerat, et supra quam pateretur illius
 tempus ac regionis incondita doctrina
 in utraque facultate profecerat. Abvo-
 lutus Buolius aggredi Georgica
 coëtinuaverat. Sed auctus a Tarzo,
 viensi Domino, institutum obmisit,
 cumque id oneris frustra ab se depre-
 cari conatus esset, ipsius filio et
 erudiendus

erudiendos recepit. In ea cura, carmen
 excudere orsus, verruculas nonnullos
 cecidit. Inter quos epitaphia, per
 quae Oxem patrumque Discipulorum
 suorum Defunctorum aeternitati commen-
 David. Eae res ad nostra tempora inso-
 lita, etiam omnium animos grata qua-
 dam novitate pectepit ut mox rege Vla-
 dicius vita funeto non mediocriter abibitu
 optimates regni a Gregorio impetra-
 verint: quae epitaphio regem edorna-
 ret. Ipse cum aegre pateretur abesse
 a consuetudine doctorum hominum post
 mensium nonnullorum moram per-
 evasit, et una cum discipulis Cra-
 ciam mitteretur, ubi propter librorum
 copiam literatorumque hominum frequen-
 tiam non solum melius sed facilius
 etiam possent erudiri. Dum itaque

Cracoviae

Craucivae ageret et discipuli propter
 egregiam nobilitatem suam quotidie
 apud Regulos Vladislavum et facinoram
 diversarentur, factum est, ut non so-
 lum in notitiam Regulorum, verum
 etiam in amicitiam venerit, a quibus
 maxime propter doctrinam et de-
 ritatem ingenii diligebatur. Sed im-
 primis erat illis admirationi scriptura
 ipsius, cuius dignitate et decore capti
 prout animus concupierat modo
 hac modo illa sibi exscribenda
 tradebant. In eo veluti saventis
 fortunae cursu, cum par apud o-
 mnium ordinem homines pro
 pumodum de eo vigeret exputatio,
 quam vitae ac morum elegantia
 quadam

quadam quotidia augere conabatur. Confu-
 git ad eum frater minor natu, quem
 propter sordidum ingenium pater alio-
 quin Difficilis abdicaverat. Nul-
 quam alias visa tanta Disparitas
 animorum. In isto summa mode-
 stia, praecipua vitae ac morum
 integritas, virtutis eximium studium,
 vitiis immortalis Odium. In illo
 undique luxuria eminebat, vita et
 mores corruptissimi, nullius vir-
 tutis cura et omni genere vitiis
 contaminandi se velut ardore immo-
 dium, congruebantque tam prave
 ingenio sordida et vilis vestis ac
 caeteri habitus foeditas squalorque
 in

in toto corpore, adeo ut nihil aequè
 appareret inquinatum Gregorij
 splendorem quam si fratrem agno-
 sceret. Ipse tamen satis certus
 nihil ad se pertinere, quoque natu-
 ra cum fratre egisset illum
 benègne susceptum pauculos dies
 apud se habuit. Mox Divisa cum
 eo parte rerum, quas labore et
 industria sua conquisierat, dimi-
 sit, asseverans multo plus tribui
 pro tempore oportere naturae
 viribus, quam vanitati blandientes
 fortunae. Aene levem et commu-
 tabilem, illa stabilis et perpetua
 esse. — Sumque quidam mirari se
 dicent

Quæret, quomodo fieri possit ut ijdem
 parentes tam diversae naturae filios
 procreassent, inquit, in eodem frutice
 spina et rosa nascitur. Eodem tempo-
 re casu ad manus eius devenire Saty-
 rae Juvenalis, quas cum studiose le-
 geret, in illud incidit. Locus erat
 Cetero procula iecron uruoli sed or-
 namentum abaci ne mon et parvulus
 infra: samtharus et reubans sub eodem
 marmore Chiron et paulo infra.
 Nil habuit Codrus, quis enim ne-
 gat et tunc illud perdidit. Infelix
 totum nihil et caetera. Ex quibus ingenio
 Doctor Dambrowka iuvenis animadvertit Doctorem
 Dambrowka, que tunc in Polo-
 nonum historias commentaria
 scribebat

scribebat, statim in proemio ipso
 ubi de Jodro mentio est crasse expressu.
 erat enim tanquam de Jodro Athe,
 mensium regi auctor meminisset.
 Quae sententia maxime abhorrebat
 ab ijs quae sequuntur. Itaque rem
 ac judicium suum detulit ad Do,
 ctorem eoque invento tanto de se
 homini persuasit, ut illius modi
 errore emendato ille in posterum
 caetera, quae scripsisset in eisdem
 commentariis priusquam dederet se,
 cuper Gregorij iudicio et castigatio,
 ni subiret. caeterum non ipse
 solum sed reliqui etiam omnes
 tantum illius ingenio tribu
 ebant

tribuebant, ut quisque in cognito-
 rum librorum ab aliquo invenire-
 tur, ad eum, tanquam cui omnia
 facilia interpretata essent, porta-
 retur. Itaque inter libellos, qui
 quotidie multi sibi offerebantur
 invenit nonnullas Plauti Comve-
 dias, quarum lepiditate atque
 ingenio adeo delectatus est, ut pro-
 pter id quod earum lectio-
 nis operam dabat, coepit et
 ad illarum imitationem novam com-
~~mediam~~ scribere. Quam exercitati-
 onem interrupit postea exactus
 Italiam petere ad impetrandam
 curam Ecclesiae tunc casu vacantis.
 Nam qui iam pridem duenda usori
 parum

parum se idoneum a natura sen-
 teret, sacerdotio se mancipare a
 natura instituerat. Itaque cum va-
 caret ecclesia in Salinis Regijs
 quae prope praeviam sunt suaden-
 tibus amicis atque id impensius
 efflagitantibus ~~amicis~~ Bononiam
 petiit atque inde Florentiam se
 Eugenius contulit ad Eugenium Pontificem
 Quartus Maximus qui Roma pulsus
 Pontif. Max: a Florentinis propter in-
 gularem putatam in Religionem
 non solum susceptus fuerat, sed
 quam honorificentissime habebatur.
 Ibi cum voti compos factus esset,
 videt ut regrederetur in patriam estor-
 tit a quam plurimis qui suadebant
 ei remanere in collegio musicorum
 Pontificis

Pontificis et nolentem prope modum
 invitae retinere parabant. Adepta illius
 Ecclesiae possessione multa, quae negligenti-
 a priorum sacerdotum domi atque
 ruri obsoleta erant, instauravit, coepitque
 commissum sibi gregem dirigere in
 semitas Domini verbo et exemplo
 sed utroque magis merito dubitari pro-
 test. Nam neque in vita quicquid erat,
 quod non cum summa commen-
 datione posset imitari neque sermone
 cum populo Evangelium interpreta-
 retur, aliquid Deerat quod ad persuasum
 tendendum esset accommodatum. facterum
 eius ingenio inerat libertas quaedam
 naturalis, neque metui neque cupi-
 ditati obnoxia, sed honestatem ap-
 petens et ab omni turpitudine
 abhorrens non secundis rebus
exallobatur

exsollebat, non ad veris mulis breiter
 succumberebat. Denique praeter virtutem
 vitam turbam rerum caeterum existi-
 mabat. Somni et alimentorum nulla
 cura, nullus apparatus, neglegens
 verius quam fruge diu poterat,
 habitu etiam haud quaquam egr-
 gio utebatur, sed qui frugilitate
 vitae congrueret. Facile ad eum
 aditus omnibus erat, nec minus
 ipse facile quo valuisent amici
 circumducibatur. Proveniebant,
 ad eum ex facilia propter loci
 vicinitatem quoti die quam plu-
 res docti viri, nec infrequentius ipse
 civitatem intrabat, nequebat se ad
 loca Disputantium aut legentium
 et quid in rebus sentiret tam libere,

per.

ter prolebat, quam aliorum sen-
 tentias audiebat. Diatetico nam con-
 grediebatur, superstitiosum non ad verae
 doctrinae usum ea in facultate homi-
 nes erudiri asseverans, cui tantisper
 operam dandum putabat, dum eorū
 ea solidam veram cognitionem venie-
 tur, in reliquis repudiandam esse.
 Nichil enim in se continere nisi
 vigilantium in omnia Medicinam (Medicina
 anteponendam caeteris doctrinis ac
 veluti secundam naturam venerandam
 censebat. Primum enim illam om-
 nium parentem naturam corpo-
 ra tantum creare, istum conserva-
 re, atque ubi prima pacare in
 aliquo coeperit praesto esse et e-
 mendare ad extremum succurrendo
 illius imbecillitati multa cor-

pora

corpora medicinam reddere dicitur,
 ne, quae quantum attinet ad natu-
 ram iam perierant et profecto, nisi
 artem illam professioni suae pa-
 rum congruere iudicaret, obmissis
 caeteris disciplinis medicinam tan-
 tum modo intendisset. Illos qui no-
 vos Grammatices legebant obmissis Grammaticis
 veteribus vimiles eos aiebat aegri-
 tis, qui ab omnibus salutaribus ab-
 horrent, contraria vero appetunt et
 Alexander sequuntur. Alexandri praeterea prae-
 Grammaticus ceptiones dicentium, appellabat Laby-
 rinthum, in quos semel immitti per
 multi in circuitus ambages sua-
 met vestigia flexuoso gressu recal-
 tante conueniret, priusquam inde
egredientur

Poetae egredierentur, invenirent. Poetarum
 protectionem tam pueris necessariam
 quam alimenta dicit, istis nutri-
 ri corpus, illis (puto legendum)
 illa ingenium. Ess autem quia alias
 disciplinas sine adminiculo Poetarum
 auerere conebantur, comparabat
 volentibus per murum transuendere
 in civitatem aperta porta, quae pate-
 ret. Possibilis esse asseverabat ut
 per poesim reliquae omnes disciplinae
 perciperentur, quam quod imbutus
 omnibus aliis posset aliquis ad Poe-
 sim cum vellet pervenire. Non tamen
 unquam Rethoricam ab illa separavit Rethorica
 Nam conuenit. Sed utriusque ope-
 ram

operam pariter impendendam, ut
 Medicus, qui cum exulceratae car-
 ni medicamenta apponit, nihil ad-
 hibet, quod aut os aut nervum lae-
 dere possit. Sed aliud curans al-
 terius quoque rationem non omit-
 tit. In obriosum, qui consumpto pa-
 trimonio vinalem aquam circumferbat
 per urbem sic iocatus est: si potuisses
 aquam ferre nequaquam ferres. Scortum
 unum ac perditum hoc dicticho
 Scortum compellavit.

Nunc enim, at quondam vendebat ba-
 sia doris. Non bene quaestus sic male
 perdidit opes.

Uxoris forma quidam per laudes efflente uxoris
 pulchritudinem. Tace, inquit, nam
 si credetur tibi, cogeres aliquando
 turpem

Penitus turpem maluisse. Cum videret cuiusdam
 agricolae suburbanae agricolae filium sacris imitari.
 Nesceret, inquit, orare instituit. Acceperat
 pat amicos modico aut nullo apparatu,
 quod quidam indigne ferens splendidum
 esse domi praeferre dixit. Ille lumen Splendidum
 offerri iussit et appositam candela splen- Convivium
 dorem mensae addidit. Erat enim praesentis
 ingenii ad iocos et lepiditates
 in quibus exercendis semper modestiae
 rationem habuit, cumque alios libenter
 iuris luesceret, non minus aequo animo
 in se dicta ferebat. Cuius filio obij-
 cienti, quod ex paterno instituto vilem
 coenam approposset, ait, Ego ut pater Vili coena
 meus comedo, tu ut tuus bibis. Quentem
 iocum in pallium veum quod sordis
 maucis distinetum, vicem nebre,
 diei in bachanalibus imptere possit,
 hoc

hoc dicto compressit. Facilius est abluere
pallii, quam animi. Erat enim ille multis
conquinatus flagitiis - Exprobrante uivdam,
quod paternam disciplinam ferre non

Paterna se potuisset - Ego inquit, in aliena domo ita
veritas vixi ut in paterna videar educatus. Mult
ti apud patrem esse degunt, ut apud quem
vix potius, quam sub paterna disciplina

Claudius nutriti apparent. Claudum maledicum
maledicus lingua debilitari non fere oportuisse,
ait. In eum qui rerum suarum custo,

Luceus dicam lusco commiserat Diotichon tale vidit.

Qui videt unoculum cernentem singula
solum, Non erat lusco credere quicquid habet.
Nonnulli improbi et malefici homines
credulos ac simplices duseri funderant
se a malo Demone vexari, eaque fallacia
per civitatem quasi opem implorando
convertebant

consistebant in templis ut quaeque in
signiora essent aliqua praecipua religio
ne atque ab id magis quam caetera pre
quentarentur. Quo actu non modicus pe
cunias a miserantibus ementiebantur.

fam etaque in ecclesiam Gregorij

recepissent, ille per varias ca
ambo se

ptio saque interrogationes deprehensa
quaevisosa fallacia modis verbis veri
tatem extorsit, humanitasque servavit
eos qui divinam apem eludebant.

Wladislaus
Poloniae
Ungariae

Interca Wladislaus qui iam post fratrem
apud Polonos regnabat ad regnum

Ungariae auerentur qui tum memor con
suetudinis quae dum puer erudiebatur

Gregorio apud se fuisset, tum perituae
fama, quae de virtute atque integritate

hominis circumferebatur, cum dignif
simum indicavit quem non solum in hu

manis

in humanis rebus consiliorum participem
 haberet. sed in iis etiam quae ad religi-
 onem et pietatem attingunt, conscientiae
 suae arbitrium deligeret sui que pla-
 cendi conciliandi que sibi Deum im-
 mortalem per sacrificia caerimoniaeque
 alius maxime curam crederet. Id mu-
 nus Gregorius, qui secundum Deum
 regibus illius natu imperantibus sciret
 obtemperandum, recepit. Atque in-
 ter initia suscipiendi Pannonici regni
 gubernacula cum pars optimatum
 ad reginam Viduam descivisset ex ma-
 gna parte consilio et prudentia
 sua quibus modis intestinae simul-
 tates sopirentur invenit. Dedit
 deinde ^{rex} bis expeditionem contra Tur-
 cos et in prima quidem caesiam
 in inferiori

inferiori missia ultra Ciambraum am.
 nem ad radices Memi montis castra ha-
 beret, postulanti bus Turis conditi. ^{Thomas} mons-
 onis ac pacem decernam dedit I qua
 pacificatione cum Turci peterent et
 Julianus Cardinalis suaderet quod

in sole=nni sacraficio rex tacta Eucha- ^{Julianus} ^{Cardinalis}
 ristia iurando affirmaret, se cum suis
 foedus seruatorem, nec furet Grego-
 rius se opposuit, Impiissimum faci-
 nus esse asseverans si sacrosanctum
 religionis nostrae arcum profano-
 rum oculis subiceretur. Nihil ne-
 farius committi posse, quam adhibere
 Deum non modo testem sed intermedium
 etiam foederis, quod cum inimicis sa-
 is iniretur. Regiam fidem regis
 verbo

verbo stare debere, multumque Majista
 tis integritati regiae detrahi si sine
 iuramento ei non credatur. Alias
 privatorum esse cautiones alias
 principum et tamen id iuramenti ge-
 nus a privatis non exigi. Ad extre-
 mum a biturum se et profanata custodia
 relicturnum Sirex comodo iurare per-
 severaret. Permisit itaque ut ali-
 ter caveretur de fide foederis, quam
 vis repugnante Juliano, qui magis
 ut temere suasisse videretur in-
 sententia persistebat quam non
 intelligeret vera esse quam a Gregorio
 dicebantur lactorum Cardinalis,
 qui maius sulus putabat inventum
esse

aliquem, qui opinioni suae adversari
 audeat, quamvis iurandum, quod ipse
 obsecundum regi curiae suadebat impla-
 cabilem adversus Gregorium iram con-
 cepit animo quam exomendi mox fortuna
 materiam suggerit. Nam, cum de secunda Secunda
 expeditione duanda ambitiosissime a puer expeditione
 Vladislai regem ageret, videreturque rex iterum
 armaturus se religionis promissae
 fidei Solvi, inquam Gregorius inexora-
 bilem ex potius putose praebat et re-
 giorum facilitas suspecta erat
 non dissimulavit ulterius Julianus
 iracundiam adversus Gregorium.
 Sed

Sed palam superstitiosum hominem
 rerumque divinarum imprudentem ac
 rudem dicere incepit, ad extremum reli-
 gionis inimicum, quasi esset impedi-
 mento, quo minus ————— Delegeretur.
 Nec defuere minae vinculorum et carceris,
 si diutius in difficultate persevera-
 ret. Sed neque auctoritati ipsius neque
 minis Gregorius primo cecedebat. Sed ut
 non obligandam fidem Barbaris, ita
 ubi obligata esset servandam dicere San-
 ctitatem foederum non verbis sed acci-
 pientium intentione constare. Ad civi-
 lia negotia verborum cautionem per-
 tinere non ad religionem, non qualiter
 datum sed quae mente acceptam fo-
 dus attendentur. Nullum dolum
 Deum

Nullum dolum Deum probare, affu-
turumque illis, qui fidem colluissent.

Secum videret pene omnes in senten-
tiam cardinalis ire, nullamque fidem
esse posse inter pios et profanos pas-
sim asseverare et jam regis quoque ani-
mus indignaretur, e medio se surripuit.

Tum Cardinalis ut aibat sedis aposto-
licae auctoritate regem tam iuris iuranditolicae ^{Sed ista per}
religione solvit quam per iurio implicat. ^{auctori-} tas
vit. Caeterum Gregorius iubente rege
amicisque id impensius efflagitantibus,
coactus est ad officium suum redire.

Rex vero ad poenam pollutae religionis
veluti fato quodam accelorans congre-
gato exercitu quam maxime potuit
numero ad iunctioque sibi collectis.
que

collectisque copiis quae sub cruce gratis-
 militabant non procul ab eo loco ubi
 Joedras prius percuserat, Stenum su-
 peravit et per mediam Thraciam et
 dextram inclinans ubi ad Podopedem
 pervenit intermissum Hebrumque
 annis magnis itineribus ad mare pro-
 sperabat. Erat ei animus coniungendi
 copias terrestres cum maritimis, quae
 in Hellesponto cum dase ipsum pro-
 stolabantur. Sed rapientibus in river-
 sum fatus obmisso ad sinistram
 Hellesponto ad Egeum, exercitum cir-
 cumagebat. Interca Turi freti occa-
 sione ingenti mercede conduxere Sadyrna-
 ses naves ad repor-tandas in Europam Samnes-
 copias, quas ut littora tulerantur
 a Christiana

mariti-
 mae copiae
 in Helles-
 ponto-

naos-

a Christiana dase, quae illud appulerat,
 in Asiam transierant. Nec mora nihil
 tali suspicanti regi prope Bristaniam
 paludem sese obiecere. Ibi commis-
 sum in faustum illud praedium in quo
 aliens fortasse scelere sed suo suorumque
 damno rex intemit. Gregorius cum reli-
 quis sacerdotibus, quibus nefas esset pu-
 gnae interire ex mandato regis in proxi-
 mum collem a principio se reciperat ibi-
 que pro suorum victoria suppliciter ad
 Deum agebat. Cum vero non nullos
 circa regem foedam moliri fugam pro-
 sumque in periculo destituere videt,
 frustra saepe inermes et bellorum
 artis rudes sacerdotes animare conatus
 est ut sua corpora pro regis salute op-
 posituri descenderet. Accersi unusque
 erat solus non ut opem ferret quid
 enim

enim unus et inermis inter tot arma.
 los poterat sed cum illo quam ho-
 nestissime occumberet. Vesum repente
 undique coepta fuga, regem quoque
 ipsamque conspectu abstulit. Itaque
 cum et reliqui sacerdotes fugam molire-
 tur, Gregorius quoque magis crudelita-
 tem mortis et membrorum cruciatum
 vitans quam desita sollicitas ut sit
 in re trepida, fortuitum iter intravit.
 Nec procul a loco pugnae nudum vul-
 neribusque ac tube deformatum Car-
 dinalem invenit in palustri - Juliano
 coeno animam exhalantem, cui obequi- Cardinalis
 tando ait. Merito tu quidem sed solus mors -
 sic perire debuisti, ausus sedem Aposto-
 licam perfidiae patronam dicere, ac fac-
 re. Sed iam malo tuo expertus es,
 non verba sed voluntates hominum
 Deo.

Deo cordi esse. —

Fortè vir aetate sua impigerimus atque
omni honore verborum a posteris memo-
ratus Joannes de Huny — ad se ad Danu-
bium eodem itinere reuiebat, quem ut ^{De Huny} ^{ad} ^{Matthias}
pote regni gubernatorem profligati exercitus ^{regis Un-}
naufragia quaedam sequebantur. Jo Gre- ^{gariae}
gorio plurimum officiebat tum ob
dellius virtutes tum ob animi magni-

*Vide socalovia
rationem pro
deoratione Eu-
honistiae et
Phil Caluma
hilm o e Billo
ni 1444.*

tudinem et constantiam, qua ipsum pe-
iraturus Regi Cardinalique ac caeteris
id suadentibus viderat ad versatum.

Nam et ipse pro fide seruanda mel-
ta et graviter diserat, eamque ob cau-
sam multitudinem temere confluen-
tium, et ut inre desperata tumultuan-
tium, vis tertia aut quarta die Gregorio
navigii copiam futuram apparet in
sua

34
in sua scapha ipsum recepit et in
altera fluminis ripa deposuit. Laete-
rum ne fama acceptae cladis regni
quiescem turbaret, relictis caeteris
inter quos Gregorius non sine inere-
dibili celeritate cum paucis expeditionis
nuntium primum et malae gestae in-
nimorem pervenire instituit. Grego-
rius vero, qui tum miserabili suorum
cladi nefas quodammodo putaret se su-
peresse, primo quidem in patriam redi-
re constituerat. Deinde considerans quem
admodum suis suarum calamitatum
memoria Polonorum oculis obversari
non poterat, praesentem Reginae quae
sibi maxime indinittendo a se fitio
eius

eius salutem commendasset. Insti fuit
 aliquandiu abesse et medio tempore
 recens dolor emollietate vulneribus quae
 tunc intractabilibus et eruentis aut
 ratio aut humanarum rerum aliqua
 vicissitudo recurret, itaque in Ungari-
 am ~~reversus~~ se recepit, cuius quidem
 illuc reditus nullus charus fuit, sed
 imprimis gubernatori, apud quem om-
 nium rerum summas remansit exten-
 ditio Vladislao. Itaque statuit curae
 ac disciplinif Gregorii filios suos La-
 dislaum et Matkiam commisit, inter
 primas ipsorum felicitates dicens,
 quod eis ab illo viro credidi continge-
 ret, qui regis mores ac vitam tem-
 perare

Mathiae
 Corvini prae-
 ceptor Grego-
 rius

Temperare consuevisset. Ad negotie
 propter amplitudinem principis Grego-
 rius libenter suscepit et mira qua-
 dam dextinitate ac diligentia pueros
 illos ita erudiebat ut tam de moribus
 quam de doctrina eorum summum opti-
 me sperari posset. Praeerat tamen in
 Varodiensi ecclesia omnium episcoporum
 laudes, transgressus doctrinae et vitae
 ac morum elegantia. Johannes Gara ^{Johannes}
 qui postea merito translatus est ad Metro ^{Gara Archiepiscopus}
 potens ^{Sti geome} Stregoniensem. Is omnibus modis
 allicere ad se Gregorium studebat. Sed non
 prius id assequi potuit, quam Guberna-
 tori persuassisset commodius filios erudiri
 posse per hominem propriae linguae, quam
 a peregrino. Factus itaque Gregorius
 potens propter alia munera quibus
 prope modum -

propemodum ipsum dilavit, offe-
 rente se occasione illius in collegium
 canonicorum suorum admisit, ut non
 solum commode sed cum aliqua etiam
 dignitate apud se esset Exinde semper
 consiliorum participem studiorumque
 socium et adiutorem habuit, adeoque
 hominis ingenio et moribus delecta-
 tur, quod non solum mensam sed cubi-
 culum quoque fecerit ei commune. Gre-
 gorius ipse statim omnium collegiarum
 favores solita ingenii dexteritate prome-
 nit. Quorum nonnullos prout vitas ex-
 cessissent oratione aut epitaphio orna-
 vit. Episcopo vero ita obtemperabat, ut
 inter res

inter res maxime adversas numeras,
 venit postea Gregorii ab se separati-
 onem. Erant ibi eodem tempore duo viri
 Paulus ^{vir} eruditissimi, Paulus Vengenius et Philippi-
 genius et
 Philippus ^{pus} Podacathenus, quorum ob diversam
 Podacathenus necessitatem ille Italia iste Cypro re-
 licta contulerant se ad eundem episco-
 pum veluti ad confugium bonorum
 omnium ac literatorum Asylum
 quoties calamitas aliqua ingruisset.
 His studia et mores similitudo fa-
 cile Gregorium coniunxit valuitque
 ad conciliandam amicitiam in tanta
 rationum diversitate idem erga bo-
 nas disciplinas affectus. Sed quam-
 vis in eis par doctrina esset non
 eadem

eadem scribendi ratio erat. Nam Pau-
 lus quidem oratione plurimum valebat,
 Philippus pangendo carmini erat ac-
 comodatio. Itaque Gregorium, qui utri-
 que generi scribendi se conformare
 studebat, prout cuiusque ferrebat in-
 genium, alter versiculis alter oratio-
 ne provocabat. Exercitationum vero
 ipsorum iudex accedebat episcopus,
 sed et plerumque ipse alicuius par-
 tis suscipiebat eodemque generi
 exercitationis ingenium excolebat
 nullus locus, nulla vigilia nullum
 tempus sine honesta confabulatio-
 ne transigebatur in quo eamque sermo-
 ne prima erat de doctrina ratio.
 Itaque nihil eo contubernio dignius
 nihil sanctius esse poterat, omnes sex
 mores

sermones aut de potente Deprenate ad
 presentem instituebantur. Præcaes
 et impura fabella ⁱⁿ originali obscere,
 quibus plerique alii velut animum
 relaxaturi dant operam illis pro ne-
 fario crimine habebantur tamquam
 procoludium aditumque aliquem ad
 facinora nec putabant fieri posse ut
 mens illius pura maneret, cuius lingua
 et verba essent impurissima. Erat ita
 que operæ pretium intueri episcopum
 cum tam probis viris de omni virtu-
 tum genere certare illos etiam accusa-
 tius laborare ut doctiores melioresque
 in dies fierent ad quod et si bona
 eos natura et institutio ducebat,
 tamen vero impensius se ipsos stimu-
 labant

labant quo manifestius intelligebant
 non nisi per virtutem posse, quem na-
 ti erant, honeste vivere illorum oblinere.
 Assidue inter eos disputationes erant
 variaeque internegotiationes prout res
 aut locus aut tempus efflagitaret.
 Ex quo factum est, quod cum aliquando
 episcopus pro facultate sua dicendique
 copia memoriter et ornate recensisset
 varietatem fortunae utriusque Panno-
 ni^{ae} et qui mortales diversis tempori-
 bus eas terras tenuissent interroga-
 ret Gregorium quid nam de Polono-
 rum antiquitate sentiret, cuius
 mentionem nusquam apud veteres
 scriptores legisset. Ad quem Gregori-
 us - neque ego quamvis diligens ~~sed~~ ea
 in refer

in re fuerim quod pro certo asseverare
 comperis se meraini. Ea enim quae Vin-
 De origine centius in historiis scripsit de origine
 Polonorum nostra non fabulas modo sed protenta
 recolent. Quippe qui a diluvio antiqui-
 tatem nostram fabuletur et nosse-
 ret, quibus bellum. Alexander intu-
 lenit. Romanumque Gracchum apud
 nos regiae urbis conditorum et affinita-
 tem cum divo Julio somnisset. Quae
 neque locis neque temporibus neque re-
 bus gestis aut Romanorum aut Ale-
 xandri congruunt. Sed eximia sunt
 amissibus fabellis. Praeterea nescio
 quam sibi soli cognitam Vandam
 reginam et ab ea flumen ac Vanda-
 nos dictos adducit nosque cavult
 esse

esse gentem. Quasi aut Vandalorum
 natis non indigenas aut non ex an-
 tiquissimis et primis humanis cul-
 turis fuerit aut illi ubi nos su-
 mus aliquando habitasse constat in-
 ter scriptores. Sed et Misois qui ad
 Tiram annem incolerant et Sar-
 matas Partos appellat reliquaque
 eiusmodi adeo inconsiderate scribit,
 ut nullius gentis historias ali-
 quando ipsum legisse satis constet.
 Si qui nostram antiquitatem no-
 bis explicare proficetur maxime
 eam occultavit vanitatis affectatae
 velustatis, dum sui nimis longo
 omnia repetere vult, nihil certam
 aut verisimile affert. Verum conside-
rati

considerati mihi mores et instituta
nostra adducor ut quidam Polonos a li.

Polonia natorum gente quae inter Decios Sar.
Venetis orti
mataeque Oceano adiacet, originem
trahere. Namque domi et militiae porci
visum atque illi rationibus agitamus,
eadem alacritate cantuque in pugna
descendimus vincendoque in hostiteram
equilibus spem reperimus. Illi princi-
pi superare aut in acie ipsum relinque-
re non ferunt, nos probrosum infameque
dicimus. Ibi regis imperium legibus
et institutis quibus eam moderatur, in
nos quoque neque summa neque abso-
luta est potestas Regi, arbitrium
rei domesticae curamque private parsi-
moniae

parsimoniac utraque natio foeminis
 committit. Illis nulli usibus nos etsi
 maxime sint non inhabitamus. Jam
 vero non iunctas sedas incolere discimus
 que prout loci aptitas persuasit age
 re domosque v patio aliquo ab invicem
 recerrere. Crassa et informi materia
 aedificare nos atque illi solemus. Sed
 et eadem habitudo vestis utrisque et
 plerumque ferarum pellibus tegimur,
 nec nisi amicalis linis, quibus inam
 biant, caput foeminarum habitamus et
 virili tam apud nos, quam apud illos
 discernens. Notandum uxorum et
 redimendi homicidii quoddam pretio eadem
 utrisque lex. Nullum enim illi aequus
 ac factum

ac furtum detestantur, a quo nos
 ferissimum quod que furtum capitale
 est. Hospitatibus et conivis
 illi patrimonia impendunt, nos effusi-
 mi indulgemus. Eadem utrobique pro: Ebrietas
 tandi licentia ebrietatisque impunitas,
 et in conivis de publicis privatisque
 rebus consuetudo. Nam et muneribus
 quodare et sudatoria frequentare se-
 piusque lavari, ac ferina carne lacte,
 que vesci adeo commune utrisque est,
 ut aut verum est, quod arbitrari nos *Vide Pompei*
 ab illis fluxisse, aut eius gentis nos *vidae de si*
 sumus auctores. Sed vero si similis est *Pola penes*
 ipsos sub asperissima parte coeli in terra *Adriaticam*
 informi tristisque aspectu, et cultu posi-
 tas relicto frigore ac squallore damnatae
 regionis benignitatem coeli solique se
utos

cules et diversis occasionibus actem.
 poribus primo quidem per Sarmati-
 am se usque ad Sinum amrum effu-
 disse, deinde ad Istulam et crescente
 multitudine per Daciam in Missiam
 transcendisse atque in continuato tractu
 paulatim Dalmatiam atque Illiri-
 um occupasse - donec ab Oceano inci-
 piens in Adriaticum usque sinum
 continuato incolendi ordine prorupit.
 Cui opinioni lingua etiam fidem facit,
 quae omnibus tam longissimum
 terrarum tractu incolentibus una
 est nisi quantum commiserit tam
 diversarum nationum per quas sese
 gens illa effundit, commutavit. Quod
 vero ad nomen attinet, nemo dubitare Poloni unde
 debet nomen id esse ac Vernaculum, ^{nomen traxe-} runt
 quippe

quippe ab eo verabulo deductam
 quo in lingua nostra campos appel-
 lamus. Nam qui silvarum monti-
 umque asperitate, sem cum patria
 reliquissent, puellesti amoenitate
 camporum quos inuenerit sese cam-
 pastis materna lingua nunciat parunt.
 Orto aliquando sermone in coena de
 Charunde legibus, cum Vergenius sane Charund
 tionem illam laudaret, qua cautam erat ^{leges-}
 a Charundo ne quis cui primum ma-
 trimonium feliciter cassissent secun-
 dum iniret. Illos vero qui infortunati
 fuissent primis in nuptiis loco in sa-
 norum diuendos si iterum casu in re
 fortunam tentarent. Gregorius inquit
 nihil aliud id fuisse, quam statuisse
 ut

ut cives alteram partem naturae
 verum ignorarent. Nam neque his
 qui bonas uxores duxissent licere mala-
 rum incommoda experiri, neque eos qui
 his mala semet, contigisset ad melio-
 ris fortunae conditionem posse perve-
 nire. Ad deditque civitas fuisse in tem-
 peratarum uxorum repudio permittere,
 quam nec in intemperatam quis in-
 cidere secunda nuptias inhiberi. —
 Sed et contra eiusdem assertionem im-
 probavit factam populi qui provo-
 cante ad se susco emendaverat Cha-
 runde legem, qua carebatur, ut dolo
 compensaretur, eandem habendam esse
 rationem asseverans de his, qui deo Luscos deo
 in visis sunt. Et de caeteris Luscos se
 ipsos

ipsos corpore constare Deo invisos
 esse quod commendati media vis eis ademp-
 ta sit, quo una sensu nihil maius
 aut prestabilius a natura corporis
 conferatur. Interroganti aliquando
 Podachatero quidnam in regione
 Pelona visiori esset in pretio - portio, ^{Quid apud}
 inquit Gregorius. Et cum ille, quid ^{Dolomus vi-}
 illi carius veniret, quereret, portio- ^{lius quid}
 nem etiam asseveravit. Mirante ve- ^{item caris}
 ro qua ratione id fieri posset Natri
 ait totis patrimonii portionem emunt
 sic autem sibiunt, ut ex omnibus
 sintibus partes scaturire. Dicenti
 episcopo mirum videri, quod nam fu-
 tum

55.
tum Cypri hominis vitam cum
Sarmata coniunxisset. An ignoras
inquit Gregorius Venere cum pri-
mum ex mari prodit in Cyprio con-
sedisse littore ibique sanctissimam
cultam Martem vero in nostra
regione natam atque colli Iu Di
quam aretissimis amoris vinculis
inter se iuncti sunt etiam vulgares
sciunt. Et proinde nemo mirari debet,
si conuenit inter se hominibus earum
regionum quasura Deitam propens-
sissimo affectu se in vicium prose-
cuntur. Interim cum Gregorii ab-
sentia pro morte in patria ducere-
tur

tus, Casimirus, qui fraternali regnum
 obtinebat, ecclesiam quam Gregorius
 in Salinis possidebat, alterius sa-
 cerdotis curae commisit, quo nuntio
 adactus est Gregorius redire in Polo-
 niam rebus suis consulendus, affici-
 batur enim plurimum illi ecclesiae,
 tum quod primus gradus liberionis
 fortunae suae inde inceperat, tum quod
 omnia tyrocinia spiritualis vitae
 in ea abisset, eamque ob causam
 suam vere natalem solum ibi esse
 dicebat. In pugo enim ubi natus
 erat, nudam tantummodo vitam
 accepisse. In ecclesia vero illa
omnes

57
omnes bene vivendi rationes a se autum
se esse. At tunc ideo cum episcopus sae
pe cum eo egisset, ut opulentioris eccle
siae curam suscipere obmissa illa,
nunquam persuadere potuerat. Sed
tum praecipue cum iam Gregorius itine
ris accingeret, iustitiam, afferendo eas
commutationis conditionis, quae facile
alterius cuiusque animum potuissent
inflectere. Caesarem cum sensisset ac
ribus omnia se iactare, ut saltem
redundi ad se necessitatem illi inu
engeret, procuravit non nulla publi
ca negotia, quae apud regem Poloniae
tractanda tum maxime erant, Grego
rio committi videbatur, enim sibi
medietate sui orbem se futurum illo
ab se

ab se dimisso. Amici quoque qui aegre
 a se civelli patiebantur, ambiciosi-
 simis precibus petebant ut cito re-
 verteretur. Quod et Gregorius non minus
 quam ipsi desiderabat, postulatque for-
 tassis ab incepto desistere nisi occul-
 ta fatorum vis etiam curitum ad
 maiora rapuisset. Idcirco post annos
 aliquot Orator regni venit in patriam
 unde regis magister discesserat fuit.
 que admirationi principum eius vita,
 quod propter cogitationem spemque
 omnium comparuisset, qui mortuus
 credebatur. Deinde virtus sua et ma-
 gnitudo animi illa quod externorum
 iudicia se promeruisset ut sibi
potissimum

potissimum egationis murus reditum
 esset. Ista quod non. substituerat pa-
 trium privatus rejectere, a qua publi-
 ca ratio prius in originali ipsum addu-
 xisset. Sed ante omnes regem matrem, ^{no prius}
 que tam inopinata eius presentia ^{in copia}
 in se convertit. Ille de patre haud de fi-
 lio seum sollicitabatur. Plerique enim
 a funesta illa pugna, quae ultima
 mortalium actionum Vladislao regi
 fuit recte itinere domum se recuperant,
 et ut turpitudine suae honestatem
 aliquam proferrent, non in aie
 ab se relictum regem sed illius fuge
 comites se fuisse asseruerunt, ipsum
 que procul dubis non enterisse, sed
alicui.

aliquis gentium in dissimulatione
 sui ipsius agitare; tanquam pueri
 calamitate suorum supervivere, qui
 ob violatam ab se religionem,
 acceptu crederetur. Eamque persua-
 sionem Gregorius corrumpere noluit
 tum ut pavori seorum parceret, qui
 subtili commento latere volue-
 rant tum quia satius putavit
 matrem caeterosque necessarios Re-
 gem sub ea credulitatis vanitate
 oblivisci, quam extinctum deplorare.
 Ac proinde si de vita aut de mor-
 te illius loquebatur quod utrum
 mater facile sibi ipsis possent polli-
 ceri. Interim vero et publica Un-
 garorum negotia diligentissime

agebat et restitui ad ecclesiae suae² pos-
 sessionem procurabat. Sed cum propter
 acerbationem regis ad intimam Sarma-
 tiae partem non potuisset, quod pete-
 bat impetrare coactus est illum sequi.
 Superaverat rex iam Prubonem amnem
 ne procul aberat a Turuntio, cum alla-
 tam est nuntium interitus Archiepi-
 scopi Leopolitani. Sed et illud nuntia-
 batur Archiepiscopum dum viveret ita
 ecclesiam illam habuisse, ut visus
 sit omnibus modis operam dare, ne sibi
 superesset, sed una secum extinguere.
 Huius flagitii non tam ecclesiam quam
 nomen vocare Ecclesiam enim ipsam
 iam dudum esse desisse, quae res maxi-
 me regis animum exacerbavit, tam
 propter

propter singulariorem eius pietatem
 erga immortalem Deum, tum quod ^{Ecclesiae deo-}
 ea ecclesia Divi parentis sui momen- ^{poliensis}
 tum esset ^{Uladislai}
 Conventus ergo statim ^{Magelloniis}
 mentem ad ipsam instaurandam et
 ut virum quam optimum illi praesi-
 ceret, cogitare inccepit. Sed cum non

^{rex matrem} succurreret, qui placeret, ad matrem
^{requiere Op.}
^{Timatis de}
^{creando Ar.} suam, regni que optimas misit, ut
^{chie piscopo}
^{consultit} quem maxime ad eam sem idoneum sen-
^{et Gregorius}
^{in Archiepiscopo} tent, nominaret. Illi, quorum de hoc
^{quam personi-}
^{tus.} his annis ante Regina Gregoriam Quiri-

tum addidit, quamvis adversaretur

Spigneus Car. Spigneus Cardinalis, qui veluti iam in
^{Dinalis. hunc}
^{nominati onis}
^{aequa quam}
^{adversatus} externos mores degenerasset Gregoriam
 Jo Sotykowicz aspernabatur Caeterum rex, qui nisi

quod

quod desperaverat Gregorium munus
 suscepturum, sine aliqua consultatione
 ipsum omnibus praetulisset nactus
 occasionem ex consilio suorum ipsum
 ad se vocavit et quod secum cogitasset,
 quod quis sui sibi suaderent, indicavit.
 Ille, qui toto animo ad reditum in Pan-
 noniam conversus erat, primo se excu-
 sare, ac legationis suae munus velut
 impedimentum allegare, omniumque
 suarum rerum perturbationem illi re-
 scuturam dicere. Sed cum rex nullas ex-
 cusationes admitteret, et fatalis il-
 lius ecclesiae instaurationis vigeret, con-
 ditionem accepit. Maxque legationis
 suae exitus per interuentum Ungaris
 significato

significatio ad Leopoldum imperatorem
 congregaverat in Ungaria honestis
 quam plurimis rationibus sed in
 primis ex fructibus Canonatus non
 parvam summam pecuniarum ac
 proinde facili habuit Archiepiscopa-
 lis sedis possessionem aditurus se
 ipsum et familiares omnes ad digni-
 tatis honestatem componere. Valde ha-
 erat iam dudum fama dectionis suae
 sed et virtus probitasque ipsius non si-
 lebatur, ac proinde magno cum desi-
 derio expectari ab omnibus coeperat.
 Caeterum orientem minore alacritate
 animorum quam celebritate pompae
 susceperant. Pari aderant sacerdotes

et illi ipsi calamitates proximi
 temporis miserabili habitu praese-
 ferentes. Caeteri aut in exilio agebant
 aut decesserant cum interim nullus
 inde mortuorum loco sufficeretur. Co-
 pit itaque statim Gregorius ex tam
 tristi aspectu notius rei calamitatem
 considerare, non tamen adhuc nomen
 sine re aliqua esse credebat. Sed prius
 quam omnino eum nihil ibi quo vel
 misere nutretur esse comperisset et
 lacrymis non temperans sortem
 suam deplorare aggressus est, qui et
 florantis sima vivendi ratione ad mi-
 serum difficilemque vitam foret
 transtusus. Et primo quidem relictis
omnibus

266.
omnibus redire ad amicos in Ungariam
cogitabat. Deinde ut erat vir pius
et religiosus, totam Veram mente
conversus, instituit quoddam quo
oneris sibi impositum erat fortiter
ferre; quasi oblata sibi copiosa
materia in Dei vinea se ipsum
exercendi. Itaque temporatis prius
rebus, domesticis impendiis que ad mo-
dum facultatis ordinatis, ut essent
quibus cum de utilitatibus messi-
tatibusque ecclesiae deliberaret, ca-
nonicos qui exulabant, revocavit,
de mortuorum loca superlevit. Mox
aedificandae ecclesiae negotium
suscepit. Aderat quotidie divinis
caerimoniis.

cærimonius, illarumque neglectam
aut collapsam disciplinam e mon-
dabat, tanta severitate ut aliquan-

do sacerdotem prope rãim pronuntii. Severus in
sacerdotes in-
reptos -
Exemplar
severitatis
in sacerdotes
viciosos et
et ignavos
antem Evangelium, cum bis verba
diverso ac oportebat accentu prola-
ta castigasset tandem silere iusse,
ut, atterique absolvendam lectionem

destinaverit. Cuius vero publicus ab-
altari retraxerit exclamans non
licere his, qui pridie essent ebrii
sacrificare. Plerosque comas paulo
uberi oris nutrientes in ipso populi
conspectu enormi tonsura deforma-
bat. Quibusdam etiam, quod in
publicis ebriosorum receptaculis
consedissent

consedisent bibendo, percertam die-
 rum numerum sacrificio interdixit.
 Ipse diebus solemnibus ad populum
 sermonem habebat nec quicquam
 denique agere obmittebat in quo
 aut circa sua aut officium efflan-
 gitaretur. Grata ergo populo erat
 viri diligentia et sollicitudo in
 rebus divinis. Grata frugalitas et
 continentia in humanis gratissima
 vero adversus omnes veluti paternae
 facilitas, sed sermones, quas habebat
 ad populum, maxime studia omnium
 in ipsum converterant. Nam cum
 in eo pars esset eloquentia, et doc-
 trina et praeterae vocis ac corporis
 maxima dignitas, qui vel in privato
 sacerdote

sacerdote ad moriendos auctores officii
 iussum fuissent accedere, quae ad ea
 pontificalis maiestas, non humanum
 sed diuinum quippiam videbatur. Itaque
 mirabili quodam consensu ad eum
 audiendum homines confluebant. Sed
 nec minori studio inter se certabant
 de conferendis in eum beneficiis, pro
 ut cuiusque facultates superpetere, ut
 adeo ut qui paulo ante inopiam
 rerum omnium exstimuerat, in afflu-
 entissima copia versari se sentiret.
 Eo tenore vitae quinquennium tradidit,
 cum interim per contractionem imper-
 diorum omnium usuras a se ipso exi-
 gendo, quasdam villas coemisset.
 Max. cum naturalium rerum prole satis
superpetere.

suppetere ad largitionis fortunae spem
 animum crevit. Relicta igitur civitate
 villas circummisc cepit et colonos undi
 quaque, modis omnibus ad se allucere,
 quibus primo domos aedificabat aliisque
 blandimenta afferebat, per quae agr
 steam animi, quos maxime commoditas
 ducit, caperentur. Qua sedulitate in
 possessiones omnes, quae ob intemperiam
 prioris Archiepiscopi desertae erant,
 cultores induxit. Deinde crescentibus
 facultatibus pausatim alias atque
 alias villas emere, tum novas locare
 et piscinans aut obsoletas instaurare
 aut ubi loci commoditas suasisset, effo
 dere non prius destitit quam velut
 foenus

focnus ex se ipso crescens fructus ecclesiae
 ad eam summam perduxit ut cum
 dignitate futuros pastores ac facile
 alere posse constaret. Ad extremum
 locandae civitati animus intendit et
 cum locus placuisset iuxta flumen

Dambiosus cui Dambiole nomen est, primo quidem
 fluvius ad
 hunc civitatem
 venit, fortificat
 et populosam
 reddit. -

solus illi habitare persequoravit, vicorum
 que atque areae publice modo designato
 domos aedificabat cum quibus habitaret
 nondum essent. Caeterum vulgata iam
 perinde fama facilitatis ipsius aequi
 tatisque in suos statim omnes ex
 adiacentibus civitatibus, quibus aut avari
 tia aut superbia dominorum insensa
 erat ad Gregoriam attraxit. Itaque cum
 iam

populus tam frequens conuenisset, ut a
 subitis incursionum casibus se ipsum
 tuum posse videretur, ad augendas po-
 pulares animas et fiduciam Grego-
 rius prius arcem erexit. deinde
 fossa ingenti argilla eoque opere reli-
 quum urbis ambitum munivit. Quod
 genus saepimenti ut consuetum in
 ea regione ita tutissimum aduersus
 Taurisynthas a quo uno genere hostium Taurisyn-
 thae
 maxime infestatur. Quippe qui
 neque obsidere neque expugnare urbes
 nouit in origali. Sed palan, tesser a
 perta loca, qui quid hominum iumen-
 torumque casus obtulerit, eadem, qua
 incursant, a lenitate abigunt. maxima
 praeterea uiam omnis generis tormento-
 rum

tormentorum excrucientium. Saxa in
 arce ac propugnaculo disposuit
 Siperonesque innumerabiles et ascu-
 balistas ac missilia, quibus facile
 omnis impetus arceretur. Apparebat
 que iam tota civitas ab his quae fe-
 nis imminerent. Itaque ne domestica
 licentia interiret hostium metu subla-
 to, Gregorius leges, quibus inter se
 domi agerent, conscripsit et erecto
 templo unicuique efficacissimumque
 servandarum legum vinculum oca-
 lis eorum religionem obtulit. Sed
 et ipse festis diebus in sermonibus
 sacris uti suum honestorumque ra-
 tionem illis explicabat, quoque ordi-
 ne

coaluerunt civitates et conservari posset
 quantumque Deo immortalis civium una,
 nimis conversus ad rete vivendum
 cordi esset, exponeret — ad quam rem eum
 quodam veluti fato eos obsequentissimos
 haberet, etiam exemplo suo conitabat.
 Quippe quod Dominus et pater ur-
 bis mansuetudine ac facilitate omnes
 privatos superat. Ne cuiusquam pro-
 spera aut adversa putaret a se alie-
 na. Sed omnibus aequè aderat et pro-
 ut res humanarum necessitatum ra-
 tio exigeret, his consulebat, illos in-
 vabat, istorum iuribus illorum fortius
 subveniebat, aliis gratulabatur, aliis
 consolando recreabat, adeoque crescente
 in die civitatis studio mentem inten-
 derat, ut nunquam potuerit ad diu re-
 liquo tempore quod alibi frequens habi-

tant.

habitaret. Quae res saepe salutis novae
 civitati fuit, ne tamen arvis fossaeque
 ac propugnationum munitiones illi pro-
 fuerit, quantum animi magnitudo et
 ingenium Gregorii. Nam cum popu-
 lationes Thauroscytharum tam^{su}, Thauros cy.
 bitae sint ut prius abigant praedam^{Thaurum ce.}, veritas
 quam venisse intelligantur, plerumque
 incautos deprehendunt alios in ipsa
 trepidatione nondum paratos ad se
 tuendos occupant. Quibus casibus
 Gregorius custodes appropinquaverat, neque
 unquam ita imperatus erat eum
 suis ut non de imminente periculo
 agitare videretur. Caeterum cum ho-
 stis affuisset, civium animos erige-
 bat circumvendo munitiones et loca,
 quae maiori periculo essent obiecta.
 Formenta

Tormenta et missilia tam submi-
 nistrari propugnatoribus curabat,
 tam ipse subiebat - verbis denique
 atque opera omnia munera impigre
 obibat, quae a profeto defendenda ci-
 vitati exiguntur - Sed cum tam multa
 documenta exhiberet ad suorum vir-
 tutem excitandum nihil aequè eos
 monebat ac aetas et dignitas heredis
 Cum enim intuerentur ipsam in tam
 sepe gravique aetate periculo suorum
 tam sollicitum agi, ut ex pontifica,
 li dignitate sacrosanctam corpus et
 matrem canorum suorum vulturebus
ae morti obiceret, quodam veluti
metus impetu rapiébantur ad quae
 cunque pericula pro ipso suscipienda,
 credebantque se inexpiabili salere in
quinatos

inquinatos, si parentis cui si bene,
 factoris, si illius a quo vivendi honestas
 rationes accepissent cuique tam ha,
 ri essent salutem non tuerentur,
 etiam cum eorum interitu. Quae

pietas civium non semel civita,
 tem servavit dum vitam condito,
 ris maxime servare conatur. Aue,
 debat Leopolim prout magnarum so,
 lennitatum ratio exegisset aut caeri,
 moniae quae sine ipso obsolvi non
 possent, statimque revertebatur ape,
 rens se ad filiam suam properare,
 cuius aetas et forma occasione puean,
 di auomodata paterna custodia indi,
 geret. Haec quamvis de se ipso pro,
 fitebatur ac saepe praese ferrebat, non
 alia

alia magis ratione illi habitare
 quam ne antequam omnino stabili-
 tate essent, dissolveretur civitas, quam
 inexhausto labore ac diligentia in
 corpus collegerat. Propiores tamen
 sunt vero qui sentiunt ipsum ea
 simulatione tranquillitati et quieti
 animi operam dedisse, cuius velut
 a natura studiosus adeo fuit, quod
 suos difficilem patrem reliquerat.
 Neque subinde aliam ob causam
 egerrime tulerat Divelli per Gladis-
 laum regem ab ecclesia salinarum,
 quam quod inde interrumperet qui,
 etiam vitae suae intelligebat, eum
 enim locus ille non a civitate sed
 tamen a civitatis strepitu remotus
 sibi

sibi videretur. Credebat Gregorius
 divinitus sibi degere illic contigisse
 ut velut ab amicis remotus tran-
 quillitati posset intendere ac tamen
 cum libuisset inter amicos versa-
 retur. Spectaverat ad extremum
 agere illi vitam. Sed virtus sua
 quae ad majora exspectabatur ipsum
 prius inde abstraxit, postea felici-
 tas Leprosiensis sedis, quae ab eo in-
 stauranda erat. Itaque cum iam
 absoluta crederet omnia, quae ab se
 exegerentur — quippe qui templi ac-
 cificium ad summum produxisset
 in civitate. Vectigalia vero tam multa
 forent exempta et reparata, ut nihil
 coepta appararet aut Dignitati aut
 opulentiae

a potentia sedis illius. Reddidit
 animum naturali tranquillitati
 et remotus ab omni negotiorum tu,
 multum vivebat, nulli rei magis
 intentus quam lectioni. Nam
 qui iuvenili aetate historicis maxime
 et poematibus deditus fuisset, in
 maturo postea aere propter profes-
 sionem maxime Theologiam am-
 plexabatur. Philosophiae quae par-
 tem illam, quam Ethicam dicunt,
 studebatque legendi assiduitate com-
 pensare tarditatem, quam si ad
 sacras literas convertisset non ta-
 men unquam gentiliū scripta
 ab se abdicavit. Sed divinis insti-
 tutionibus ad disciplinam ea pro-
 posito.

898
proposito profanis casu intendebat. Caeterum ne aut ea, quae magno labore conquisierat, negligentia Deperirent aut animus eius, quem ab omni perturbatio, ne absolutum volebat, servilibus curis implicaretur, rerum suarum procuratores in locis opportunis designaverat, cum quibus administrationis rationes nunquam subducebat seu certus interpretatis eorum seu timens cognita fraude destitutam sibi animi pacem inquietare. Illud certum est, ipsum saepe usurpare solitum eorum, qui de fide procuratoris dubitarent aut inquirerent, et si res maxime salvaes sunt tamen animum esse inquietum. Sed quod mirari liceat, cum foris in rebus etiam eanis et magnis procuratoribus

procuratoribus usque ad negligentiam
 crederet, Domi exactissimam rationem
 habebat minime, ac vitis cuiusque rei
 Quippe qui plerumque ova, caseolos et
 poma caeteraque eius modi numeraret
 neque atiter quam Diligenter inspectis
 dimmensisque rebus singulis proptuario
 cellae profecto crederet, — Turd quidem
 vulgus avaritiae tribuebat, ego aseripse
 rior quieti studio. Nam, qui iuventutem
 facile corrumpisceret ubi sub laxiori di,
 disciplina haberetur. Videbat futurum, nisi
 tam artificiosa frugalitatis norma
 paratos ad luxuriam animas coiret
 ubi per intemperantiam omni genere
 inquietudinum. Domus complectur, quam
 rem ut pote naturae suae adversissimam

vitans

uitans, non solum frugaliter apud se
habebat familiares, verum etiam ad ser-
uandum sibi nullum aliquem admisit
qui disciplinam non toleratam appare-
ret. Quibat saepe familiares ^{nutriens} familiares

(dos non ostentationi. <sup>non non ostenta-
tioni sed usui
sunt nutriendi</sup> eos vero vanissimo

homines esse, qui ut facie magno cum ap-
paratu seruorum incederent, propter id quod
faultates suas intemperata et insolenti
cuique exponerentur veluti dissipandas, domi-

tam multa foeda paterentur ut degentium
in honesta seruitute multa potius habenda
sit conditio quam eorum qui tales famu-
latus per ambitionem alere ac tolerare

perseuerant. Ipse interrogatus, quare nu-
mero, veste ac caetero ornatu inferiorem
omnibus episcopi familiam laborat,
quia, inquit, seruorum meorum seruus
esse.

esse ne volo ne possum, sed et satius
 in qualicumque simplicitate contemni puto,
 quam perpetua simulatione tergeri. Eam,
 que ob causam etiam postquam per facultates
 licuisset, nunquam iudicio fortunae
 modestiam transgressus est aut multitudine
 opum ac nobilitate familiae aut splendore
 indumentorum, quibus aut se vel famili-
 ares edornaret. Nam mensae ac reli-
 quae rei domesticae frugalitatem, quam
 in simplici sacerdotis sibi ipsi indixerat,
 nunquam mutavit — sed usque ad ultimum
 tempus sub eadem parvimoniae norma per-
 severavit. Volebat animi bonis et dotibus
 non autem fortunae admirari. Eorum vero
 existimationem pariter caduca innidam
 putabat, qui laudum suarum veluti fun-
 damentum fortunae spes haberent, ad
religionem

religionem et sapientiam pertinere arbitra-
batur, necessarios suos tantisper habe-
re rationem, dum meliores reddi possent.

In caeteris probitatem et virtutem omnibus
naturae vinculis praeferebam. Qua persu-
sione fretus, cum iam ad Archiepiscopatum
electedus esset, semel tantum et paucis ad-
modum diebus visendorum suorum gra-
tia, fuit in patria, unde puer abierat.
Consanguineos vero et necessarios, qui ad
eum confugissent, pro qualitate morum
ae vitae probos quadam consuetudine sibi
frugalitate nutrebat. Reliquos ubi
semel atque iterum frustra eum monuis-
set, tanta animi constantia a se dimittit
tebat. Ut exinde nunquam in contra-
riam sententiam flecteretur, passusque
est nonnullos sed imprimis fratrem
cum summa omnium rerum egestate
in mendicorum receptaculo vitam si-

nire

finire; cum illis prius in Jonstrinis
 et belneis ac foedissimo quoque mini-
 sterio servivisset, ut ab eo quem sangui-
 nis vinculum non monebat pudor sordium Movebat
ad libitum
 in quibus frater revocaretur, saltem ali-
 quid facultatem extorqueret. Duri hoc
 fortasse ac nimium rigidi fuerat institu-
 ti, nisi omnia officia, quae frater patri
 debet prius illi praestitisset. Nam cum
 a parente susceperat praecociae, eum per
 aetatem emendari posse, crederet, multaque
 in eum contulerat, quo tempore non pau-
 cioribus ipse indigebat. Deinde ad Archi-
 episcopatum evectus ter illi ad mercen-
 turae usum non exiguo numero pecunias
 dederat, toties illi decessit. Apparebatque
 quoties exorari se promisisset, eundem
 beneficii sui futurum exitum. Itaque
 cum naturae iuribus satis fecisset, non
 solum

solum stultum rerum etiam impium
 esse credidit, ei, quae usui atque orna-
 mento euloriae debebantur, explendae lu-
 xuriae fratris ad extremum exhiberet.
 Adversus alienigenas, praesertim Ita-
 los, quos aliqua honesta ratio in regnum
 aut adduxisset aut retineret, propensis-
 sima erat humanitate, modisque omni-
 bus eos fovebat, tuebatur, erigebat, orna-
 bat et pro viribus nutrebat eumque
 a suorum conversatione abhorrebat, cum
 illis familiarissime agebat, mensae ac reli-
 quae vitae comites habebat. Jovis et Ipsi-
 ditatibus cum eis certabat, videbatur
 quoties cum illis fuisset oblitus insti-
 tuti sui et rerum humanarum curio-
 sus. Quippe qui interrogabat quid Itali
 quid Galli agerent, quies Germaniae
 status esset, quid Hispaniae, quid et
 Africa

Africae quid ex Asia nunciaretur. Ad
 summam illis omnibus exquirendis
 erat occupatus, quae aut alio tempore
 aut a suae gentis hominibus non solum
 audire nolebat sed etiam aspernabatur
 audita. Hoc ille aut dignitati regni
 tribuebat, cuius non solum hospitali-
 tatem verum etiam prudentiam lauda-
 ri ab extremis nationibus volebat - aut
 captus studio morum in quibus maxime
 Italos imitari placebat, agebatur, ut
 veluti rursus in vitam redisset omnia,
 quae ab animo suo seceverat, iterum
 ad se pertinere arbitraretur. Illud con-
 stat ipsum nunquam aut labori aut
 facultatibus perperis, ubi aut valu-
 ti aut dignitati alicuius peregrini
 consulendum foret. Sed neque contentio-
 nes aut vias optimatum regni aliquan-

Do ea in re timuit, aut regiae auctori-
 tati cessit, sed quos in fidem semel re-
 perat, perseveranter etiam cum omni
 suo periculo ad extremum tuebatur. Cuius
 rei testimonium locupletissimum est,
 patrocinium quod mihi praestitit ad vos,
 eius iniquissimam sententiam, quam
 homines improbissimi ac nefarii a re-
 ge non tam impetraverant, quam per
 impudentissimam mendaciam extorserant.
 sum enim ad eum tanquam columen
 ac lumen unicum in stitio confugissem,

Gallimachus cognita illius decreti ab ominanda impietate, non aliter de mea, quam de sua salute, singulari favore pro te sollicitus egit usque ad poenitentiam et pudorem illorum, qui contra me stultici ac iniqui senserant necio.

sum interim nullum pietatis humanita-
 tisque officium in me obmittere, tanta
 que benignitate naufragium meum com-
 plecteretur

complecteretur ut saepe numero non via
 serer illis qui ad eum viram confugien-
 di necessitatem mihi inuaserant. Prae-
 uenebat implereque cogitationes meas
 allevando calamitatem qua urgebar, ne
 quantum in se erat ut illam sentire
 patiebatur, in multa infra aetate di-
 gnitatisque suae gravitatem meum
 comiter agebat deambulando, conuivendo,
 conuivia inuendo, vigilando ac nequid de-
 esset ad supremam humanitatis in me
 studium, plerumque Fauniolam conuivio
 adhibebat, quam praecipuum infortunij ^{Fauniola}
 mei solatiolum esse non ignorabat. Adeo ^{Sallimach}
 plus saepe apud eum omnibus in re- ^{Solatiolum}
 bus potuit calamitatis meae miseratione,
 quam suae dignitatis observantia.
 Saepe enim cum haud gravatim cetero-
 norum hominum conuivia frequenta,

ipsosque mensae suae libentissimae
 ac saepe adhiberet et lautissimos quoque
 superaret apparatus in accipiendis illis.
 A Polonorum convivio quantum li-
 cebat abstinere perseveravit, et cum
 eos invitaret, quod rarissimum erat
 et non nisi quando necessitas suaderet
 parum a solita frugalitate desidebat.
 Sed convivia ipsorum conquantiones
 appellabat, dicens non oportere unam
 quamque turbam edendi bibendi in gra-
 tia unum in locum congregatum convivium
 nominari. Nam tali ratione Armento, *Opinio Gregorij*
 rum gregumque convivia dici posse quan- *de convivio Po-*
 do pasuendo in pratis conveniunt. Sed *lonorum*
 eorum coetus hominum solummodo di-
 gnos nomine convivii, quos delectu
 quodam et *id est* aliqua honestior ratio,
 quam ventris atque gulae ad pariter
 convivendum congregasset. Interrogatus
 vero,

vero quare domi libentius quam apud
convivas pranderet. Domi inquit, quan-
tum volo et quantum placet, comedo ne
plus temporis in mensa absumo, quam

a negotiis re-
publica
abstinet.

naturalis exigat necessitas. A republica
sepe abstinuit, seu tranquillitatis
studio, seu quia parem tutum crede-

bat libere consulere. Illud certum est,
cum De recipiendis Prussiae civitati-

bue, quae a Magistro Defecerat, consul-
taretur, ipsam ut semper alias voca-
tum ad conventum publicum cum

a regis sententia super ea re rogaretur,

consilium in
negotio cum
Crucigeris.

dixisse: utraque re potius subigi et reti-
neri ego putarim nam iidem semper
artibus retineretur quibus initio partem

est Armis quidem subigi pronuntias,
sed iusticia retineri. Ne tam facile epi-

nationes in pace regere ac moderari quam

bello

bello redigere in provinciam. Superbum
 atque iniustum imperium Magistri ci-
 vitatum animos ab eo alienasse, quae
 nulla alia ratione confugerent ad regem,
 quam quod metum iustiusque imperate-
 rum credant. Quod si eorum opinioni
 vellet aut posset se conformare, optimum
 factum esset, et in fidem iuras recipere
 et tueri alioquin non esse suscipiendum
 gratulatum bellum. Nam fore aliquan-
 do ut eadem causa propter quam ma-
 gistro defuisset, a rege quoque alienaren-
 tur. Num vero de modo gerendi belli ac
 facultatibus ageretur, et multi, prout
 cuiusque ingenium erat, sententias

diuiserent, non tam effectu quam verbis

diversas. Quippe nullo modo tantum di-
 ferentes ut regi iuste aliquid pro-
 ferentes ut regi iuste aliquid pro-
 sepe tribueretur omnes sententiebant.

Gregorius

Regi omnia
 restituenda quae
 eius fuerant,
 censit ut par
 bello gerendo effi-
 ciatur —

Gregorius inquit, non prius futurum
 esse, ut rex pro dignitate sua eorumque
 quibus imperat bella suscipiat et ge-
 rat quam restituatur in possessionem
 eorum omnium quae sua sunt in re-
 gno universo. Nam dum licuerit sibi
 egestatem allegare, prius omnes ad
 ultimam inopiam redigeremur, quam
 necessitatibus regiarum actionum satis-
 fiat et cum nobis quid iam demum
 non erit, plurimè tamen ipse indi-
 gebit. Et proinde ut quod maiores
 nostri voluerit regis nomini regiae
 adsint facultates, quae opportunitati-
 bus quibuscunque emergentibus suf-
 ficiant. Et non semper in publicis
 causis ad privatas opes confugere
 cogamur antequam de gerendo bello
 agatur

agatur deliberandum convocatoque pae-
 to absolvendo nosmetipsos a tam pre-
 quenti tributorum pensione regi ne-
 cessitatem iniungamus ut per faul-
 tates suas publica pericula propul-
 sentur. Ea vox ut regi grata ita Grego-
 rio multos adversos fuit, quorum e-
 liam similitates crediderim magna
 ex parte ipsam a republica retra-
 xisse. Nam reliquo tempore gene-
 rales conventus vitavit et paucis ad-
 modum privatis interfuit, sed quod
 optimum in rebus agendis consue-
 set, nonnunquam regi per epistolas
 significabat, ut fuisse constat quo
 tempore maximo literarum nuntio
 nonque ambitu a rege vocabatur, qui
 cum in lecto primo genitu suo ad reu-
 piendum

Nonnunquam
 tamen Regis
 literis reu-
 situ dignis
 rum monebat.

recipiendum Bohemiae regnum
ipsum mittere instituerat. Nam
per aetatem et valetudinem id nego-
cium se deprecatus regi scripsit.

Immaturum fore puerum regno neque-
tum auersiri ut in Bohemia impe-
raret, quam potè veluti pignus et
puto obidem potius legendum. Ob hoc Bo-
hemici belli gerendi et propulsandi per
Polonos, expectanda meliora tempora,
meliores occasiones. Nam si filio suo
id regnum divinitus deberetur, futu-
rum omnino ut eius gubernacula ma-
turo tempore reciperet. Si vero alii
cuiquam polliceretur a fato, et hunc et
alias in irritum causas, actiones eorum
qui fati se opponerent. Porro tunc demum
fatales occasiones tentandas cum ad eam
aetatem pervenisset adolescens in qua
prospet

Religio posset agere et consulere. De religione
 ut piissime sentiebat ita graviter et
 severe ut plurimum loquebatur. Raro,
 que et non nisi cum prudentibus viris
 de divinis rebus disserendum puta-
 bat. Vulgus eo sanctius Divinis prae-
 ceptis obtemperaturum, quo plura
 in cognita sibi et arcana in religio-
 ne esse crederet. Nullum enim my-
 sterium adeo sacrum et religiosum
 ex natura sua ut suis caerimonia-
 rum velamento posset a quadam ve-
 luti utilitate se defendere. Allegoriae, Allegoriae
 quae in sacra Historia adducuntur
 non probabat, dicens. Nullum ma-
 iestatis in divinis operibus exinde
 perire. Quippe quodque per se mira-
 bilia sunt, ubi per allegoriam inter-
 pretantur

Vulgo non
 omnia religio-
 nis mysteria
 revelanda pu-
 tavit.

interpretantur, viles cere incipiunt.
 Nec tanto strepitu miraculi agatur
 populus si dicitur in luvam esse
 animae lucem veritatis, quam si
 ceco corpori oculos emendique vim
 redditum aspereratur. Mirabilius
 esse septem Daemona quam septem
 peccata vixisse. Saeteraque id generis
 omnia omnia minora per alligo-
 riam fieri et fide sua labefatari.
 Nam dum auditorum animi con-
 vertant se ad alligorias, a veritate
 rei fidem alienant. Nec tam histo-
 riam eam esse credunt quam com-
 mentum aliquod ad induendam
 allegoriam sententiam pratterea
 illum quae edimitur a Grammaticae
 institutis Theologiam non rediculam

modo,

modo, sed et sic etiam esse dicebat.
 Quippe quod scriptorum vitia per
 Majestatem. materiae excusaret, quasi
 ea, eaque Theologiae continet ipsa scri-
 pisset et suo quodam vetute iure, quae
 sua forent prout voluerit, protulisset,
 et non homines, qui grammaticis
 rationibus obstricti essent, debuerant,
 quae illas eo versare diligentius, quae
 sublimior puriorque est materia, de
 qua verbebant. Stultum quippe si
 in quotidianis fabellis nefas sit a
 vero loquendi usu discedere. De ea
 vero materia, quae nulla Divi aut
 inveniri potest, dignior per inobitiam
 temere aut incongrue disperatur.

Eorum vero vanitatem maxime mi-
 rabatur, qui Christianae Theologiae

Physicis in The-
 ologia.

Physicas rationes physicas rationes accomodarent, quasi
 non esse Theologiae
 accomodatus consistit.

aut

aut Dei voluntas intra illos qui nobis
 naturalis rerum termini videntur, sit
 arctanda, et non potius a Dei actioni-
 bus natura ipsa normam Debeat accipere,
 ne, aut non magis illi Debituri simus
 si propter nos quippiam ea consuetudo
 et naturali ordine rerum commutaverit,
 quam quod aliquid ita exigente natu-
 ra fecerit. Illos autem impudentissimos
 accebat, qui una atque altera sententia,
 sacra per antiquorum Theologorum libros
 emendicata, cum persuadendi praecep-
 tiones artemque ignorent persuasuri
 ad populum de divinis rebus faciunt
 sermones. Non enim putabat eos
 aut continuare aut inferre posse
 quod intenderent. Quippe qui non
 iudicando Dicere, sed aliorum iu-
 ditio vaparentur, nec magis cuius
 rei de qua verba facerent, vim et
 naturam

naturam nosset, quam unusquisque
 auditorum, sed et sine summa orato-
 rum poetarumque cognitione minime
 dici posse efficaciter sentiebat, cum
 enim pleraque in religione pietate
 sola non audente ratione subsistant,
 in quibus rapiendus est affectibus
 verborumque ingenti volubilitate et
 copia velut impellendus, nequaquam
 creditur aut pie de illis dictu-
 rum esse, nisi qui ab oratoribus
 verba et poetis vero affectus fuerit
 mutuatus. Eamque esse causam qua,

Novi Theo
 logi languidi
 et ieiuni
 ni-

re novorum Theologorum sermones
 languidi sint et ieiuni. Antiquo-
 rum vero et Hieronymi, Augusti-
 ni et caeterorum efficaces et copio-
 si. Quod illi tunc demum divinis ^{boni} Lacinam
 scripturis se tradidere cum humana Theologi-
 ca

humanas optime tenerent. Isti vero sine aliquo adminiculo divina adorari, neque rei magnitudinem assequi potuerunt neque recte sententias suas hominibus aperire, ignorantes partem illam doctrinam humanam per quam mortalium animi ad credendum rapiuntur.

Ipse quoties sermonem haberet plus rationi perorandi quam auctoritati Theologorum insistebat. Eamque ob causam fiebat, ut semper affectu quo volebat populus duceretur. Apertusque ipsius auditorum animos ututi habere in potestate. Nam vero quando in solennibus officiis ac mysteriis caerimonias peragebat aut sacrificabat, nemo non ex intimo affectu cordis commovebatur. Sed tunc praesertim cum homicidas Deo reconciliaret

reconciliaret atque in templum in-
 duceret. Erat enim videre passim
 illo suppliciter verborum affectum
 ac inopertium explicante, tam noxios
 quam incoctos ubertim flere, illos
 poenitentia maleficiorum, istos mi-
 seratione poenitentium. Eorum vero,
 qui sacris iniciarentur pauci tempora-
 re a lachrymis poterant, cum acceden-
 tibus ad naturalem Majestatem cor-
 poris sui pontificatus ornamentis
~~bas~~ non sine quodam sacro horrore
 propter vocis magnitudinem, ac robur
 enuntiaret. Documenta illas, quae
 futuris sacerdotibus ipso iniciatio-
 nis tempore per pontificem publice
 traduntur. Difficiliter ac raro ad-
 ducebatur ad consecrandos sacerdotes
 et cum id faceret, non sine severi-
 ssimo iudicio, quos ad eam digni-
 tatem

tatem admitterat, eligebat - Asse,
 veram impissimum esse facinus
 si in seculari militia obunda de,

In consecran, lectus habeatur, ad spiritualem vero
 diu sacerdotibus
 cantissimus ac temere, prout sese quisque ingesse,
 parvissimus.

rit, admittatur. Multumque a pri,
 stina Majestate degenerasse sacer,
 dotium dicebat, quondam enim fuis,
 se virtutis ornamentum ac proe,
 nium, nunc vero miserorum esse con,

Sacerdotalis dignitatis
 abusus fugium. Quippe raro illud petere,
 nisi qui aut ignominiae turpitu,
 dinem aut sui generis sordem sub
 ipso latere vellent aut inde argenti
 eos egestate suurri. Laudabat vero
 antiquorum institutum, praeser,
 tem Aebnorum, quod eodem pon,
 tifices regesque habuissent. Nihil
 enim pontificata maius esse inter

Decem

Deum atque homines et proinde non
 nisi aut summae virtuti aut summae
 nobilitati committendum. Pontigerat
 aliquando amicos extorsisse ab eo, ut
 consecraret ad sacerdotium rudem quem
 piam et omnino agrestis ingenium
 cuius rei poenitentia ductus postea
 hominem recepit in domum ac erudi-
 re perseveravit donec commode sacrifi-
 ficare posset, reliquaque sacerdotis munera
 praestare. Ne tamen rudi ingenium
 remissa disciplina in naturalem stuporem
 recideret ebrietatibus ac aetheris malis
 artibus se manciparet, apud se retinuit
 et quod vixit humanae vitae omnia ne-
 cessaria illi affluentem impendit, tanquam
 in ea nutrienda quotidie penderet exor-
 ris suis poenas. Suis raris nisi per vicari-
 um dedit. Suis ipse iudicaret non nisi
 eos, ad quos negatiam de qua agebatur,
 per

Suis Ponti-
 gerat -

pertinere, loqui patiebatur. Staturque
 aut partes inter se componere aut
 quid ipse sentiret, pronuntiabat.
 Modus autem per quos agi contra,
 veritas institutum est, interdum de-
 ceptiones appellabat, interdum immu-
 nitatis in ipso iudicio latrociniandi
 spoliandi que homines. Fausidicos autem
 omnes tanquam iustitiae perturba-
 tores genusque hominum perniciosiss-
 simum in extremas insulas depor-
 tandos. Conquereretur, quod non tam
 facile (facilem puto melius legendum)
 quam vellet sibi esse liceret in dis-
 vendis matrimoniis illorum, quibus
 non bene inter se conveniret. Nimi-
 umque se vero esse canones ea in cau-
 sa dicebat civitatisque Graecorum in-
 stitulum, quod in facilem repudium
 ponit,

Opinio De
Divortio

ponit, multum ex muliebri intemperie
 ac petulantia periturum si sentirent u-
 xores in arbitrio virorum esse repudia.
 Neque vero putabat illos a Deo con-
 iunctos dici posse, inter quos charitas
 non esset, ac proinde cessante charitate
 dissolvenda matrimonia quasi iam
 Deo iniuncta. Sed et stultam et peri-
 culosam videri, cogere eos, qui sibi
 invicem sint iniuncti, aut pariter ha-
 bitent ac vivant. Vocabatur etiam
 interdum illis in rebus, quae ad
 religionem pertinere viderentur et
 importunitatem eorum, qui aut quae-
 rerent aut efferent ab officio suo di-
 versa et abhorrentia per urbanitates
 eludebat. Quandoque etiam utilia eo-
 dem modo praeferebat, quidem ratio-
 nando collegerat plures propemodum
otiosos

otiosos dies, quam negotiosos esse,
 eamque rem si arbitrium penes ipsum
 foret emendaturum se ante omnia
 dicebat et praeter paucorum Sancto-
 rum solennitates caeteras exauto-
 ratorem esse, daturumque operam,
 ne tot vacationibus et feriis homi-
 nes veluti cogerentur in paupertate ac
 rerum omnium inopia versari, ad quem
 Gregorius, Noli de imminuendo ecclesiarum
 vestigiis, agitare. Antea ignoras, quod ex
 crebris solennitatibus crebrae sint obla-
 tiones. Dicenti autem - Deus in malis
 exercet bonos ut verae virtutis colligant
 robur. Male inquit, De illo sentis, si
 non atiter, quam athleta corporibus,
 ipse mentibus suorum firmitatem
 ingovere possit. Observantes beati Fran-

Francisci regulam callidissimo mor,
 taliam dicebat, quod sub paupertates
 regula divitias conquirent et pecu-
 niarum odium professi passim eas
 emendarent, cum aliter esset animatus
 illisque maxime afficeretur neque solum
 institutum eorum eam more commen-
 daret verum etiam tueretur ab improbis
 et quotidianis beneficiis foveret. Sed
 et agentibus contra eos fanaticis, quibus
 quasi novis quibusdam et superstitionis
 caeremoniis populum ad se attraherent,
 asperentibusque inde fieri, quod aliae
 ecclesiae parum frequentarentur, dum
 quisque novarum rerum avidus non
 tam religione ductus quam gratia
 spectandi conflueret illuc, praesertim
 in natale Christi exponentibus illis
 in ecclesiam bovem atque asinum et

Canonii Leo-
 lienses contra
 contra Religi-
 eos conque-
 rentur de ve-
 protestationis
 caeremoniis in-
 troductis ad
 populum attra-
 hendum

prae

praecipue simulacrum cum puerperio.
 Et vobis, inquit, eadem licent, ac si libet
 pastores et oves circumstantes ad dote.
 Quis enim prohibet aut certe prohibere
 debet homines quacunque ratione ad
 pietatem et religionem invitari, quam
 nullo inhiere. Eos, qui Reipublicae
 consulere, dicebat, apportere omnes artes,
 nec suas in religione fundare. Nihil ^{consiliiarii}
 efficacius ad regendam vulgus, quam per ^{consulentes}
 suasiones De rebus Divinis publicae ^{reipublicae}
 susceptae. Humanorumque bonorum ^{religiosos esse}
 ad religionem nullum pertinere praeter
 illa, quae in animo vitia sunt. Sed
 et ad tuendas conservandasque respubli-
 cas majorem vim esse in animo quam
 in corpore amicitias illas esse sanctissimas ^{amicitias}
 quas hospitalitas et mensa ^{sanctitate}
 convinxisset. Firmissimas vero, quas

Studiorum

Studiorum morumque similitudo — le-
 gum fundamenta non in iusticia col-
 locata sed in utilitate iuxta populo-
 rum opinionones. Nam si ex iusticia
 fonte manarent, quem iusticia ipsa
 una sit atque eadem cum ratione sibi
 et constantia perpetuo consentiens, nihil
 que illi addi ad augendam virtutem, nihil
 Demum, quo minus virtus sit, queat i-
 dem semper apud omnes aut iustum
 esse aut iniustum. Quod longe secus est
 nam apud diversas gentes de eodem
 crimine aliter statutum videtur et esse
 tam qui laudent, quam qui puniant
 furtum. Sed eandem civitatem alio
 alioque tempore in una atque eadem
 re aliter sanxisse. Quotidie que leges
 novas ferri veteres abrogari — Quae
 omnia iudicio esse non magis de
 iustitia in legibus haberi rationem
 quam

quam De temporis nempe ac loco,
num et civium conditione, ac proinde
utiles non autem iustas esse dicendas.

Oratorem vero iuris consulto ea ratione Orator prae
praefendum, quod orator etiam ubi stat iuris
leges non essent De aequitate et iu- consulto -
stitia ageret, legesque suscipiendas
persuaderet. Juris consultus si tollan,
tus leges non magis proficere morta-
libus posset, quam medicus sine me,

Disciplinae dicina. Disciplinarum eas maxime
uae potissi- atque inprimis dicendas censebat
mam dicem.
dae Mathematica, quae conservandarum civitatum
lica - causa sunt inventae. Mathematicae

tantisper operam dandam dum
medicinae servet - eos vero qui exinde
futura praedire laborant, praeter id
quod saepe decipiuntur, torquere mor-
tales, aut bonorum desideria aut ma-
lorum metu, alterutris denunciatis.

Sec

Sed et bona si praediciuntur, minora
 fieri expectatione ac non tam iucunde
 cum ad desposos expectando pervenerint.
 Mala vero diuturno metu augeri, gra-
 viusque affligere, cum iam constet,
 malis animis nihil quod sibi obstant,
 inveniunt. Nullos autem magis sui
 ipsius oblitos esse, quam qui nihil
 per se inveniundo in aliorum opinio-
 nibus tuendis occupati essent, ma-
 meque Aristotelis, pro cuius sen-
 tentiis conservandis tot iam volu-
 mina repleta dicebat ut mirum
 videri quod, non intelligi ab homi-
 nibus pleraque salva esse illis in
 traditionibus, quae ut conservaren-
 tur, tot adminiculis egere. Quando
 quidem ea, quae vera sunt, in natura

per

per se subsistent, efficaciusque cogni-
tioni nostrae se ingerunt, quam quae
argumentis sint confirmanda. Illis
vero, quae in opinione sita sunt, neque

innitentur nisi vanitati alicuius du-
bi praeiudicij, tanquam satis probatum ef-
set, tam stultum plane assentiri, quam
sine fundamentis aedificare. Ea quae
a Physicis dicuntur de solis lunaque

Sol. Luna

ae reliquorum siderum magnitudine
splendore ac defectu et caetera id ge-
neris esse eiusmodi ut magis non
reprehendi possint quam vera credi.
Id autem in eorum inventis tatum
modo probandum, quod maxime sen-
sibus nostris ac religioni congruit.

In reliquis haud quaquam occupare
se oportere, quod nec confirmata nec
confutata quicquam conferant ad bene

vivendum

vivendum. Illa, quae dicuntur a se-
rendo bruta carere ratione hominum,
dicebat esse inventa non naturae, o-
mnium quippe initium ab eisdem
seminibus et generandi ratione vitam,
quae ab omnibus animantibus aequae
tueri ac conservari. Ipse quoties a
Theologia vel legendo vel disputando
descivisset, et ad Philosophorum opi-
niones se convertisset, in his quae

Althica.

Althicae subsunt Stoicos amplexabatur.

In Physiis rationibus et his, quae
finem spectant, Epicurum praefere-
bat. Ex illis vero, quae ad confutandas

finis

eius viri opiniones conscripta sunt
admodum pauca improbat. Quin-

imo vanos censebat omnes, qui ea in
re aut fuissent aut essent occupati,

quasi

quasi aut facta facile sit, quod eius
 inventa rationi adverarentur aut ne-
 cessariam tanquam stantibus eius tra-
 ditionibus, caeterorum stare non pos-
 sint, cum longe se aliter utrumque
 habeat. Nam posita mortalitate ani-
 morum, nihil contra Epicurum ef-
 ficax dici aut inveniri. Illa vero ne-
 gata non tam confutari sententias
 ipsius, quam de medio tolli et sub-
 moveri tanquam aliud agente ac
 diversi instituti. Et proinde neque
 in suo proposito reprehendi illum
 posse neque ad ad alienum pertinere
 quae senserit, ut enim animus cor-
 pusque distant inter se, sic utriusque
 rationes differre ac minime possibili
 esse.

esse, ut diversae naturae finis atque
 institutum idem sit. Epicuro autem
 corpus, caeteris curae animum fuisse.
 festamina hastatorum, in quibus in-
 festis mucronibus concurritur, dori-
 debat, eaque ratione certantes apibus
 comparabat, quae aculeum habent tan-
 tum modo in festum, caeteris omni-
 bus maxime conferant humanae
 vitae, si illos hastis necem intende-
 re, caeterum arma, equum, sellam
 et reliqua omnia si disponere ut
 nullum vitae periculum timeri que-
 at. Magisque illos commendabat, qui
 iustis armis atque equo ad veram
 pugnam se exercent. Ista enim me-
 ditatione discere equitem incedere
 equum ac saepius ferire hostem. Illa

ad casum erudiri et ad leniter feriendum
 adversarium insuetudum quisque occurrenti
 vulnere - . edere cogitat. Veneticanes servile *Venatio.*
 opus et officium appellabat. Eos autem rudi-
 es eos, qui obmissis artibus, quibus homini-
 bus prodesse debeant in civitate, feras seque-
 rentur in silvis. Pulchritudinem prout *Pulchritudo.*

bono malo ingenio coniuncta esset, aut
 ornamentum aut perniciem ducit. Nobi-

litem quondam vel a sua vel a majorum
 virtute hominibus contingere nunc vero

a Divitiis provenire. Quenti, malam for-

legendum for.,
Stape - a virtute
Nota for. Sottis, h.
siu -

Sensus de
 felicitate

tuam ostentando virtutis occasionem prae-
 bare, felicitatem ac virtutem Dei allega-

Ingratus compa-
 ratus cum mari

ret. Malum ingenium et ingratum mari
 comparabat, quod cum ex fluminibus ac
 fontibus a quarum subicium vim pene
 infinitam recipiat, in se, nunquam tamen

saporem

Prudentia si saporem mutat. Viri prudentes sine elo-
quentia, citharas sine chordis esse aibat.

Index

Judicem avarum praesentaneum ac venalem venenum dixit. Interdum pauperum calamitatem, quandoque etiam divitum mucronem appellabat. Garrulae nimium ac diacis mulieris filio inepto et usque ad stuporem taciturno, ait, in matre tua linguam reliquisti. Sepulturae quidem Sepulturae curam illos habere oportere, qui honeste vixerent, caeteros haud dignos fuisse, quorum essent aliquando corpora nudum monumenta extarent. Laudiarum artium magistros, libicines, paravitos, asportatores et id totum genus hominum, quae per alienam intemperantiam et lenitatem suam exercet ac nutrit, aspernabatur neque unquam ad se accipit.

Sebat

tebat, dicens illos, quos cuiusmodi oblee-
tant vanitates, evanescere ac vetuti dor-
miendo perire. Quippe talibus illecebris
delinecti non sentiunt sine ulla bona,
rum rerum curam prius se ad mortem
pervenisse, quam vivere intellexerint.

Istos etiam maxime homines vitandos
monebat qui per obscuras dicacitates
risam a circumstantibus elicere pro
urbanitate ducunt, a sorde enim
verborum nutriri impudentiam. Ipse,
si quando cuiuspiam petulantia non
temperaret a lingue sordibus, non
solum non ridebat, sed raborum etiam
suffusus indignationem pudoremque
animi profitebatur. Ridiculos homines *Ridiculi*
non risu, sed miseratione prosequendos *homines*
quod

quod obmissis bonis disciplinis vanis
 mic actionibus se mancipassent. Sed
 neque audiendos spectandosve, aut si omni-
 no vitari non possent, semel tantum mo-
 do illis intendendum. — Abiecta proorsus
 et caecitate ingenia esse asseverans illa,
 quae dictis factisve aliquibus ludicris
 possent plus quam semel sine fastidio
 interesse. — Ebrietatem pro ingenii qualitate Ebrietas
 bona malaque differre. Ne prout inge-
 niū foret aut detestandum esse aut
 tollerandum. Nunquam tamen illi efflu-
 se indulget sed usque ad hilaritatem
 cum amicis praesertim alienigenis libe-
 bat, idque non nisi raro et cum sum-
 mam ingenii lassitudinem sentiret,
 putabat enim ea ratione reffocilari.
 Bibebat libentissime potionem quae
 fit ex melle, quam domi sibi excoqui
curabat,

curabat, et cum id fieret, diligentissi-
 me circumspiciebat ut mellis, aquae
 ignis et caeterarum rerum modus
 (reactionis rationi consentiret. Sed
 et vino affectus in Ungaria, fre-
 quenter utebatur, parce tamen et non,
 nisi in prandia. Mensae modicus Mensae
 apparatus et sine argento propter li-
 gulas, oleibus et leguminibus maxime
 delectabatur nec minus avide putres
 comedit et caseum seu quod iam se-
 nis Dentes labefacti, carnes conterre,
 re non poterant, seu frugalitatis
 studium fecerat earum rerum appre-
 tentiam et voluptatem, quas quoti-
 die apponebat. Scivimus haud fre-
 quenter indulgebat, seu macerando corpo-
 ri senectutem, seu virtuti frugalem mon-

sam sufficere putans. Id pro certo
 asseveraverim, cum de ieiunio admo-
 retur: Isaias illud usurpabat. Non ta-
 le ieiunium elegi dicit Dominus. Pran-
 dendi coenaeque locus aut tempus
 indiscriminatum, nisi cum aut aenis
 aut hospitum ratio coëgisset, alias quan-
 do eumque et ubique appetitus provo-
 cabat seu animi oblectatio sufficisset, vel
 in publico vel in privato comedabat, ne
 plures quam duo pueri ministrabant.
 Nulli loco maiorem deberi reverentiam,
 quam mensae, nullum sanctorum esse
 diebat. Quippe ibi mortales inter ve-
 ritas communionem inire, qua una
 re nihil maius aut praestabilius
 esse potest. Ac proinde non quemlibet
 passim ad mensam recipiendum nec ee-
uivquam

cuiusquam convivium frequentanda. Sed
 gravissimo iudicio utrobique Deligendum,
 cum quo vitam velis habere communem.
 Dormiendi nulla erat observantia praes-
 terquam loci, nunquam, nisi legendo
 somnum cepit. Erat iuxta lectum Somnus
 candelabrum ferreis laminibus ita
 circum spectum contra ignis pericula,
 ut candellas quacunque negligentia
 vel cadentes vel Deturbatas exiret.
 Undique in lecto libri ac temere virga
 iacebant. Subiculi nulla dispositio aut
 ornatus, sed confusa omnia mixtaque
 inter se in scamnis ac pavimento a
 cervatim, arma, codices, edulia, ferrea,
 menta, Vascula et quicquid est utensi-
 lium domesticorum, a qua rerum con-
 fusione satis abhorrens quidam monuit,
 quod

quod ordinem ac distinctio nem adhiberet.
 Ille aut, adeos, qui venales res habent
 eam cautionem pertinere, ut facile, quae
 desiderantur ab emptoribus, promere pos-
 sent. Se vero nihil habere venale, mo-
 dici erat somni semperque ante lucem
 surgebat atque orabat. Divinis vero lee-
 tionibus absolutis, prout sese obtulisset
 liber usque ad secundam diei horam lee-
 gebat aut fabulas, aut historias aut
 medicinas aut rerum naturas, nulla
 enim erat lectio in qua praeter delee-
 tationem non inveniret aliquicquod
 usui foret. A templo rediens ante pran-
 dium, apud quemcumque cum casus
 egisset consistebat paudisper, aut intra
 domum aut pro foribus, adeoque familia-
 riter omnibus tam viris quam faemi-

nis

faeminis congredebatur, ut dederit
 occasionem plerumque pessimo cuique
 tam in ea haustam humanitatem suam
 maligne interpretari, fuerintque qui eam
 vivendi libertatem aut libidinem aut
 ingenii velitatem ducerent, cum natura
 et disciplina mirabili consensu in eum
 contulissent, quicquid magnam ingen-
 nium reddere potest ac libidinem ve-
 ro vires minime suppreterent non pro-
 pter senium sed ex naturali debilitate,
 cum enim natura cum hominem veluti
 destinato ad virtutem produceret illius
 voluptatis sensum ademit, quem sci-
 ret omnibus bonis artibus inimicus.
 Eiusmodi autem obluentiones increde-
 billi animi magnitudine contemne-
 bat, quippe qui optima consuetudine
 sua contentus tranquillitatem vitae

quae

suae popularibus laudibus semper
 praetulisset. Eademque ante prandium
 erat in meridie quoque lectio, conversatio
 confessus, fabulatio familiaris. Si per
 civitatem ambulasset, cum ^{Quaeretur}
 sibi quod exemplo plurimum noveret.
 Nam qui viderent ipsum faeminiis tam
 facile palamque congrui, prout sunt
 ingenia prona ad malum imitandum
 ad eandem consuetudinem se conferebant.

Sensus de vi
 exempli erronei,
 us - Joo Solly:

Ego inquit, mihi ipsi vivo. Sed neque
 mala ingenia bono exemplo emendan-
 tur, neque bonas mentes flagitiorum
 facta corrumpunt. Sed ut tanta pro-
 bitas invenit inter suos, a quo carpe-
 retur, ita apud exteras gentes maxi-
 mo in honore atque admiratione fuit,
 ut compertum est ea desiderio sui,

quod

quod in Ungaria reliquit. Sed et
 Bohemi miserant, qui exploraretur,
 utram facta eius famae consentirent.
 Fuitque dissimulatus aliquot dies
 ipsorum nuntius in Dombiolo, qui
 ubi plura comperisset de hominis
 virtute ac bonitate, quam quae fama
 circumferebat illorum, a quibus mitteba-
 tur ad Pragensem Ecclesiam instau-
 randam. Cum alligere cenatus est cum
 pollicitatione optimatum, qui bonis
 ecclesiasticis cessuros se asseverabant.
 Quam provinciam suscipere noluit,
 seu propter aetatem, corpori diffidens,
 seu ne id, quod regi suo negaverat,
 Bohemis postea concessisse videretur.
 seu quod potius erudicim, quietem
 senectuti suae destinatam, internum
 pere

ad Bohemos ad
 instaurandam
 cathedram Pra-
 gensis invita-
 tur.

interrompere cavens. Nuntium ta-
 men liberaliter tractavit nec sine
 muneribus dimisit. Sed quod me mi-
 rari libeat, miram quaedam novitate
 naturae sentiebat recreationem fessi
 ingenii post iracundiam. Ideoque
 facile ac quodam modo consulto irasci-
 batur usque ad obiurgationem familiae,
 quandoque etiam et in verbera prorum-
 pebat. In ultima senectute stultitiam
 finxit ut suorum consilia explora-
 ret et dies aliquot ea in simulatione
 ne permansit. Balnea et sudatoria
 raro frequentabat, quod naturae suae
 quodammodo adversari compererat.
 Haec aegrotavit sed graviter et pericu-
 losae, nunquam tamen medicum
aversit.

auersit. Herbarum succis ac decoctioni-
 bus se ipsi succurrens, neque unquam
 sine libello de viribus herbarum iter
 fuit, adeo persuasum habebat simpli-
 cia efficaciora esse in medicina
 quam composita. Non servabat cor,
 prae citra aegritudinis aut negata,
 sin ~~erat~~ valvas aut fistula, quae per
 crura dextrum noxios humores et toto
 corpore educebat, cum enim vigesimum ^{saecula condum}
 quintum annum ageret, vulnus ab ^{Optiois cor}
 lisione exuris acceperat, quod negligens,
 ac rudis cura in fistulam conuer-
 terat, quam postea nunquam clau-
 dere voluit dissuadentibus Physicis,
 sed intra omnem tumorem ac dolo-

rem

rem, plumbo, aqua et allumine mun-
 dissimam semper servavit. Itineri
 obeundo nunquam tempus elegit, sed
 ut casus feribat, noctu aut die pro-
 ficerebatur, etiam, in quaunque
 aëris intemporie. Suebrabat matu-
 tino tempore scribebatque ad ami-
 cos nunquamque librario usus est.
 Sarcini aptior erat, sed et prosam
 inter prisorum novorumque styli
 tam cultam scripsit, ut non solum
 omnes illius aetatis scriptores in
 regione sua exelleret, sed etiam ad-
 mirationi esset. Sattorum, cum multa
 scriberet, nihil ex eis in manus alie-
 rum mittebat, seu quod sibi ipsi scri-

pendo

bendo non satisfaceret, seu quodque seri-
 bebatur inferiora Dignitate sua videban-
 tur. Historiae tantummodo De evocatio-
 ne Vladislai regis ad regnum Unge-
 riae ac eius expeditionibus contra
 Turcos, quam Duobus libellis expli-
 cavit: amicis quibusdam copiam
 fecit. Non nullorum etiam epigramma-
 tum, praesertim eorum, quae contra Jan-
 niam nostram perlusum idem que
 scripsit, cum aliis deus atque orna-
 mentum civitatis suae ipsam profi-
 teretur. Fuit vero statura ultra vi-
 tam hominis mensuram, procerus
 et eleganti colore robusto et carne
 admodum molli. Barba vero capil-
 loque denso ac plane oculis vivacissi-
 mis et clavis et qui usque ad ulti-

Opera sua non
 vulgavit neque
 communicavit
 excepta Historia
 de Vladislas-
 et quidem Epi-
 grammata
 Faunio

mam senectutem nullo adminicula
 ad legendum uteretur. Supercilios ele,
 vatis et episcopi nasoque ad grassa,
 tem fastigata. In manibus percutiare
 robor habuit, firmissimeque tenebat
 ea, quae semel apprehendissent. facte,
 ram, cum pro corporis magnitudine,
 manus egregia foret, aptissima et
 terreti pro veritate digitorum honesta,
 batur. Venter compositus, curva tenu,
 iora quam pro modo staturae.
 Inter ambulandum raverter ad mi,
 niulo caute utebatur, et non nisi
 subnitas teneris egeret - in mem.,
 bris reliquis firmitas et aptitudo
 naturalis ad ultimum perseveravit
 nullo aut incommodo aut foeditate
senectutis

senectutis deformata, non sibi non
alii cupiam senectus sua gravis
aliquando fuit et in paucis admodum
humanae vitae necessariis alicuius
unquam ministerium desideravit,
adeo semper corpus et membra omnia
in potestate habuit usque ad annum

Septuagena,
rius erat
Gagoris
cum Callima
chus hanc
gestorum per
illum histo.
riam cosa,
perstete con.
peijpat. Jos:
Sotlyko.

septuagesimum, ad quam aetatem pro,
operis et tranquillo admodum cursu
cum hanc scriberem pervenerat. Sed
si humanarum necessitatum ratio
apud Deum erit, ad utilitatem generis hu,
mani ipsam totidem annos in eadem fa
licitate vocabit. Vale.

Finis operis huius Anno Domini 1555.

Intelligendum de tempore quo opusculum Callima.
chi erat transcriptum, non vero de tempore, quo
ab illo fuit conscriptum Jano caenus enim obiit 1477.
et Callimachus ipse 1497 mortalitatem exiit.

Pononijci) et
finiri die 10. Iulii
a. 1820 Sa. Miaz

Jos: Sotlykovicii

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.